

RESURSE ȘI UTILIZĂRI DE BUNURI ȘI SERVICII ÎN UE ȘI ÎN ALTE STATE ALE LUMII

Laurențiu N. Popescu

Facultatea de Științe Economice din Cluj-Napoca
Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București

Abstract. The study reflects the structure and evolution of macroeconomic balance between resources and the use of goods and services, in European countries economies and the ones of other states of the world economy in the years 1996, 2000, 2004, 2005 and 2006.

The author uses the methodology applied in the field of the data contained in the international and national system by calculating comparable indicators in absolute and relative sizes which express the structure, dynamics and utility of goods and services.

The resources and use of goods and services are valued in euro in absolute size and annual average per capita.

The information contained in the content of the study offers the possibility of real and multiple comparisons between states, useful for the analysis, forecast and management of growth and competitive economic development and increasing quality of human life. Some issues, trends, comparisons and evolutionary of the components of macroeconomic balance are presented in summary by the author, other more systematic and concrete can be highlighted on countries and between countries, depending on the purpose pursued by the users of such information.

Information on the contents and characteristics of the macroeconomic equilibrium in comparable vision between economically advanced countries and those in development, provide specialists and population, institutions, decision-making and executive bodies of the Romanian economy, a comparable reference meant to guide, and mobilize the complex and long process of sustainable economic development and efficiency in Romania.

Facing the future and competitive development, integrated into the European Union and supported by the EU mechanisms and resources, Romania and its economic system has the potential and capacity to achieve economic and human development compatible to the one of the developed countries and to alleviate the disparities and gaps that makes it different from them.

Key words: *goods, services, economic growth, economic development, economic equilibrium, economic efficiency.*

1. CADRUL GENERAL AL CERCETĂRII

1. Creșterea și dezvoltarea economică – durabilă, competitivă, eficientă și echilibrată – reprezintă o necesitate, posibilitate și prioritate pentru fiecare țară, zonă regională și economia mondială în ansamblu. Problematika dezvoltării durabile echilibrate este complexă și de mare actualitate. Ea prezintă interes major teoretic și practic, atât pentru instituțiile și organisme de concepție, decizie și execuție de la toate nivelurile funcționale ale economiei contemporane, cât și pentru populația totală și activă a fiecărei țări.

În ultimele 5–6 decenii, teoria, metodologia și practica dezvoltării echilibrate a economiei au înregistrat progrese remarcabile. Literatura de specialitate în domeniu cunoaște o îmbogățire și diversificare continuă¹.

Statele lumii, îndeosebi cele care fundamentează și realizează procesul dezvoltării economiei și vieții sociale, desfășoară o activitate susținută pentru formarea specialiștilor și crearea cadrului instituțional necesar încadrării economiei în cerințele, restricțiile, obiectivele și mijloacele de realizare în viziune sistemică și strategică a dezvoltării competitive, eficiente și echilibrate. În tot mai multe state ale lumii, dezvoltarea economiei se înfăptuiește pe baza aplicării cunoștințelor științifice, a metodelor și tehnicilor înaintate, a cerințelor și restricțiilor interne și externe ale dezvoltării, a factorilor și condițiilor care conduc la valorificarea resurselor naționale și atrase din circuitul internațional, la obținerea bunurilor și serviciilor în concordanță cu cererea reală și solvabilă de consum și dezvoltare.

¹ Prezentăm selectiv, pentru argumentare, câteva lucrări reprezentative în acest domeniu: N. N. Constantinescu, *Economia protecției mediului natural*, București, Edit. Politică, 1997; Emilian Em. Dobrescu, *Macromodels of the Romanian Market Economy*, București, Edit. Economică, 2006; Matei Pelassy Dominique Dogan, *Cum să comparăm națiunile*, București, Edit. Alternative, 1993; D. Gabor, U. Colombo, A. King, R. Galli, *Să ieșim din epoca risipei*, București, Edit. Politică, 1983; *** *Reforma economică și dezvoltarea durabilă*, George Georgescu (coord.), București, Edit. Economică, 1995; Robert Gilpin, *Economia mondială în secolul XXI*, Iași, Edit. Polirom, 2004; Korten C. David, *Lumea postcapitalistă*, București, Edit. Antet, 1999; Yanos Kornay, *Anti-equilibrium*, București, Edit. Științifică, 1974; M. Mesarovic, E. Pestel, *Omenirea la răspântie*, București, Edit. Alternative, 1995; John Naisbitt, *Megatendințe*, București, Edit. Politică, 1989; Aurel Negucioiu (coord.), Gh. Dițu, Anton Drăgoescu, Sabin Pop, *Economie politică*, Cluj-Napoca, Edit. „George Barițiu”, vol. I și II, 1998; Aurel Negucioiu, *Tranziția rațională*, București, Edit. Economică, 1999; Aurel Negucioiu, *Cadrul conceptual al creșterii și dezvoltării economiei. O schiță incompletă*, „Probleme actuale ale gândirii, științei și practicii economico-sociale”, Cluj-Napoca, Edit. Risoprint, vol. X, 2007, p. 13–35; Aurel Negucioiu și Dacina Crina Petrescu, *Introducere în eco-economie*, Cluj-Napoca, Edit. Fundației pentru Studii Europene, 2006; Gh. H. Popescu, *Economia europeană*, București, Edit. Economică, 2007; Gh. și Cătălin Postelnicu, *Globalizarea economiei*, București, Edit. Economică, 2000; Vladimir Rojanschi, Florian Grigore, Florina Bran, Ildiko Ioan, *Cuantificarea dezvoltării durabile*, București, Edit. Economică, 2006; Joseph E. Stiglitz, Carl E. Walsh, *Economie*, București, Edit. Economică, 2005; Vasile Stănescu, *Globalizarea. Spre o nouă treaptă de civilizație*, Cluj-Napoca, Edit. Eikon, 2009; Alvin Toffler, *Al treilea val*, București, Edit. Politică, 1983; Idem, *Puterea în mișcare*, București, Edit. Antet, 1995; The World Watch Institute, *Starea lumii. China și India. 2006*, București, Edit. Tehnică, 2008; Idem, *Starea lumii. Viitorul nostru urban. 2007*, București, Edit. Tehnică, 2008; Idem, *Starea lumii. Inovații pentru o economie durabilă. 2008*, București, Edit. Tehnică, 2008; Idem, *Starea lumii. Despre încălzirea globală. 2009*, București, Edit. Tehnică, 2009.

Majoritatea statelor lumii analizează retrospectiv rezultatele dezvoltării și previzionează evoluția economiei pe orizonturi strategice compatibile cu cercetarea și cunoașterea realității, respectând cerințele de dezvoltare durabilă, competitivă, eficientă și echilibrată a sistemului economic și a componentelor acestuia.

Uniunea Europeană, de exemplu, analizează și previzionează dezvoltarea economiei pentru un orizont de timp situat, de regulă, la 11 ani. Seria cronologică statistică cuprinde 6 ani, iar cea de previziune 5 ani. În prezent, Uniunea Europeană a elaborat strategia și programele de dezvoltare a economiei pentru orizontul cuprins între anii 2008–2013.

În cadrul cercetării noastre, scopul principal urmărit îl formează analiza evoluției elementelor componente ale echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările de bunuri și servicii în statele Uniunii Europene și pe ansamblul acestei uniuni, precum și la nivelul altor țări ale lumii, în vederea cunoașterii realităților dezvoltării în orizontul de timp 1996–2006 și comparării rezultatelor în timp și spațiu, pe țări și interțări, a consemnării tendințelor de evoluție, a asemănărilor și deosebirilor de dezvoltare dintre state, a surprinderii factorilor și căilor de dezvoltare, a reflectării mecanismelor de echilibru, a disparităților și decalajelor dintre state privind nivelul, structura și eficiența componentelor echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor.

Cercetarea are un pronunțat conținut și caracter de aplicare a teoriei și metodologiei de specialitate la realitățile privind componentele echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor în principalele economii avansate ale lumii. În mod prioritar, urmărim să prezentăm un sistem corelat de informații care oferă cadrul cunoașterii dezvoltării economiei și a evoluției componentelor echilibrului macroeconomic, favorabil comparațiilor internaționale. Sistemele actuale informaționale statistice oferă elemente de judecată, gândire și determinare a echilibrului macroeconomic, prezentate fracționat și uneori cu mari inconsecvențe metodologice și întârzieri a difuzării informației.

2. Componentele economice incluse în modelul economico-matematic al echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor sunt cele consacrate în teoria și metodologia dezvoltării macroeconomice echilibrate².

² Formula de cuantificare a echilibrului: a) modelul sintetic: $ECH.MACRO.BS \rightarrow R.MC.BS = U.MC.BS$; b) modelul analitic: $ECH.MACRO.BS \rightarrow PIB+IBS = UBS.GP + UBS.AP + UBS.FBCF + UBS.VS + EBS$, unde:

$ECH.MACRO.BS$ – echilibrul macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor,

$R.MC.BS$ – resursele totale macroeconomice de bunuri și servicii,

$U.MC.BS$ – utilizările totale macroeconomice de bunuri și servicii,

PIB – produsul intern brut realizat în economie,

IBS – importurile de bunuri și servicii,

$UBS.GP$ – cheltuielile efective pentru consumul final al bunurilor și serviciilor în gospodăriile populației,

$UBS.AP$ – cheltuielile efective pentru consumul final de bunuri și servicii gestionate de administrațiile publice,

Problematica echilibrului între resursele și utilizările de bunuri și servicii este analizată, previzionată și manageriată îndeosebi la nivel macroeconomic. Apreciem că are însemnătate teoretică și practică realizarea acestui echilibru la toate nivelurile structurale ale economiei – unități economice și social-culturale, teritoriale, regionale, sectoriale și macroeconomice.

Echilibrul general al bunurilor și serviciilor este o rezultată agregată, începând de la unitățile microeconomice până la macroeconomie. Echilibrul general se realizează atunci când se obțin, în limitele specifice, și echilibrele parțiale.

Factorii de management de la toate nivelurile economiei au responsabilitatea și posibilitatea să fundamenteze și să realizeze echilibrele parțiale care să corespundă cu cerințele echilibrului macroeconomic.

Elementele componente ale echilibrului între resursele și utilizările de bunuri și servicii sunt influențate de starea, potențialul, comportamentul și finalitatea întregului sistem economic și a structurilor sale. Diferitele elemente componente ale echilibrului nu încorporează influențe numai de la nivelul respectiv, ele depind și de raporturile, interdependențele și fluxurile economice cu alte niveluri. Unele elemente sunt determinate de strategia și politica macroeconomică, altele depind, în principal, de nivelele structurale ale economiei, de activitatea economică și managementul aplicat. Intră în atribuțiile și competențele factorilor manageriali de la nivelul microeconomiei, de exemplu, asimilarea de produse și executarea de servicii de calitate și valoare adăugată mare, creșterea producției proprii, utilizarea factorilor de producție în mod rațional și eficient, asigurarea raționalității și raporturilor dintre exporturile și importurilor de bunuri și servicii în favoarea exportului net etc., toate conducând la creșterea pe economie a produsului intern brut.

Resursele umane ocupate în economie, îndeosebi structurile tehnico-economice de conducere, de la nivelele structurale și funcționale ale economiei, trebuie să fie formate în spiritul gândirii, fundamentării și realizării activității economice, respectând cerințele dezvoltării competitive și echilibrate.

3. Teoria și metodologia echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor are unele posibilități de perfecționare, pe baza evoluției economiei de piață, a intensificării tendinței de regionalizare și globalizare.

În structura resurselor de bunuri și servicii, la nivel macroeconomic, principala sursă o reprezintă *produsul intern brut* (PIB). Sub aspectul conținutului, PIB reprezintă valoarea totală finală a bunurilor și serviciilor produse (create, realizate) de agenții economici naționali (interni, rezidenți) și ai altor țări (nerezidenți) pe teritoriul național într-o perioadă de un an. El măsoară ieșirile de bunuri și servicii din sistemul productiv al economiei, care formează oferta internă destinată a acoperi cererea solvabilă.

UBS.FBCF – cheltuielile și consumul de bunuri și servicii pentru formarea brută a capitalului fix,

UBS.VS – cheltuielile pentru bunurile și serviciile necesare variației stocurilor materiale,

EBS – exporturile de bunuri și servicii.

În partea resurselor de bunuri și servicii din cadrul echilibrului macroeconomic este cuprins întregul PIB creat în economie, iar la partea de utilizări, de regulă, nu se regăsește întreaga valoare a acestuia; o parte, cea creată de agenții externi (nerezidenți), ar putea fi externalizată în țara de origine sau în alte zone de interes economic.

PIB utilizat este de regulă mai mic decât cel creat în economie. În multe state, îndeosebi în cadrul celor recent intrate în Uniunea Europeană, are loc un proces intens de creștere economică, dar care nu este resimțită la nivelul corespunzător în resursele utilizate pentru consum, dezvoltare și export de către populație, instituțiile și unitățile rezidente. O parte a valorii adăugate produse este externalizată de către producătorii nerezidenți în cadrul mediului extern.

*În scopul eliminării acestui dezechilibru, cu o anumită influență în economia fiecărei țări, apreciem și propunem ca în locul PIB în partea de resurse a echilibrului macroeconomic să fie inclus **venitul național brut (VNB)** la prețurile pieței³.*

Introducerea VNBpp în locul PIBpp are avantajul că stabilește egalitatea între resursele și utilizările de bunuri și servicii în cadrul echilibrului macroeconomic. VNBpp încorporează veniturile finale obținute de agenții economici naționali (interni, rezidenți) în spațiul geografic și economic al țării și în restul lumii.

Determinarea VNBpp este o operațiune complexă care necesită o evidență și informație completă și corectă cu privire la veniturile primare realizate anual de agenții rezidenți în străinătate și vărsate țării de origine, cât și la veniturile primare realizate pe teritoriul intern (național) de agenții nerezidenți și vărsate în restul lumii. În unele țări, printre care și România, determinarea VNBpp se produce cu mari întârzieri față de orizontul statistic, iar informația și evidența ce stau la baza determinărilor nu sunt completă. Aceaste încosecvențe pot fi eliminate. Munca populației active rezidente în teritoriile străine și munca nerezidenților în teritoriul național trebuie desfășurate pe baze legale și corect evidențiată în timp util.

³ Venitul Național Brut (VNB) la prețurile pieței, pentru o anumită țară, se determină pornindu-se de la PIBpp (prețurile pieței), la care se adaugă veniturile primare primite de la restul lumii realizate de către unitățile rezidente (VPRLRUR) și care este diminuat cu veniturile primare vărsate de unitățile nerezidente în țările de origine sau în restul lumii, unde au centre de interes economic (VPVUNRRL).

Modelul economico-matematic al VNBpp = PIBpp + VPRLRUR – VPVUNRRL.

Sistemul Informațional al Conturilor Naționale evidențiază și cuprinde în rândul indicatorilor macroeconomici de rezultate, printre indicatori fundamentali agregați, și VNBpp. Fondul Monetar Internațional evidențiază, în Anuarul statistic al economiei statelor lumii, VNBpp în monedele naționale ale statelor, încă din 1970. Statele din Uniunea Europeană calculează și exprimă în EUROSTAT și Anuarele statistice naționale VNBpp începând din 1998.

VNBpp > / < PIBpp

VNBpp > PIBpp atunci când VPPRLRUR > VPVUNRRL, caz în care economia respectivă are o creștere economică realizată pe seama activității agenților economici în teritoriul internațional.

VNBpp = PIBpp rezultă VPPRLRUR = VPVUNRRL

VNBpp < PIBpp rezultă VPPRLRUR < VPVUNRRL, caz în care economia respectivă are o reducere de creștere economică.

4. În structura statelor analizate am inclus cele 27 de state din Uniunea Europeană și alte 4 state din lume, cu importanță majoră în evoluția creșterii și dezvoltării economice.

Orizontul cercetării îl formează anii 1996–2006. Seria de indicatori statistici corespunde viziunii europene de analiză, previziune și management.

Informația primară și cea rezultată din determinările noastre cu privire la rezultatele activității economice și ale utilizării bunurilor și serviciilor este exprimată pe țări și grupe de țări în moneda europeană – euro. Moneda euro a dobândit o arie de utilizare de peste 75% în Uniunea Europeană și are recunoaștere și folosire internațională, alături de dolarul SUA și alte monede forte internaționale. Datorită potențialului și rezultatelor economice și financiare ale Uniunii Europene, de peste 20,0% din cele mondiale, trecerii la utilizarea euro a tot mai multor state europene, extinderii ariei euro de folosire ca monedă internațională, *considerăm că este necesar și util pentru o cunoaștere adecvată a realităților economice și efectuarea de comparații internaționale* ca sistemele informaționale statistice ale Fondului Monetar Internațional (FMI), EUROSTAT și *anualele statistice* ale statelor Uniunii Europene să exprime informația economică și în euro.

Statele Unite ale Americii și Japonia reprezintă primele două state ale lumii ca potențial economic și rezultate macroeconomice de dezvoltare, iar, prin relațiile economice internaționale, ele influențează evoluția economică pe țări, zone regionale și economia globală. Elveția și Norvegia reprezintă economii europene cu înalte performanțe economice și sunt modele de dezvoltare pentru alte state aflate în curs de evoluție.

În viitor, considerăm că aria comparațiilor internaționale de dezvoltare se poate extinde și la alte state ale lumii. Avem în vedere îndeosebi țări avansate și în plin proces de dezvoltare, cum sunt: Australia, Canada, Republica Populară Chineză, Republica Africa de Sud, India și Federația Rusă. În prezent, informația internațională necesară comparațiilor pentru aceste state lipsește sau este incompletă.

Cercetarea privește în principal economiile țărilor din Uniunea Europeană. Pentru a realiza determinări și comparații cu ansamblul (sistemul economic european), statele europene integrate și rezultatele lor macroeconomice au fost grupate în trei categorii: Uniunea Europeană (UE) = 27 țări; UE = 15 țări intrate între 1957–2002 – de nivel avansat; UE = 12 țări intrate în 2004 și 2007. Orizontul de timp al determinărilor îl reprezintă perioada cuprinsă între anii 1996–2006 (11 ani). Această grupare macroeconomică europeană este folosită și în cadrul Anuarului EUROSTAT pentru unele determinări globale ale Uniunii Europene. Ea servește la determinări globale pentru UE = 27 și structurale – putând fi calculate mărimile absolute și relative ale contribuției UE = 15 (statele intrate între 1957 și 2004), UE = 12 (statele intrate în UE în 2004 și 2007) și ale fiecărei țări componente la rezultatele UE = 27. Informația exprimată global, pe grupe de țări și țări, servește la multiple judecăți, interpretări și calcule privind starea economică, potențialul, nivelul de dezvoltare, comportamentele sistemelor economice și finalitățile lor. De asemenea, ea permite calculul disparităților și decalajelor între țări și grupe de țări în cadrul Uniunii Europene.

Informațiile cuprinse în conținutul studiului oferă posibilitatea unor comparații reale și multiple între state și grupe de state, de mare utilitate pentru analiza, previziunea și managementul creșterii și dezvoltării economice competitive și pentru sporirea calității vieții umane. Indicatorii comparabili calculați în mărimi absolute, medii anuale pe locuitor și relative, evidențiază nivelul, evoluția, structura, proveniența și utilizarea bunurilor și serviciilor în cadrul fiecărei țări și în comparație cu celelalte.

Unele aspecte, tendințe, comparații și caracteristici ale evoluției componentelor echilibrului macroeconomic dintre resursele și utilizările de bunuri și servicii, privite global, pe grupe de țări și țări, sunt prezentate printr-o scurtă sinteză, iar altele pot fi realizate în funcție de scopul urmărit mult mai sistematic și concret de către utilizatorii acestor informații.

Echilibrul macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor exprimă în formă agregată mecanismul de funcționare și finalitate al sistemului economic național și de integrare cu un anumit nivel de competitivitate și eficiență în economia regională și globală. De asemenea, prin relațiile economice externe (importuri și exporturi de bunuri și servicii), echilibrul surprinde influențele, interdependențele și conexiunile dintre economia națională și cea internațională.

Până în prezent, echilibrul macroeconomic este determinat și analizat de regulă în viziune statistică. În virtutea rapidelor schimbări ale conținutului componentelor sistemului economic și ale mecanismelor sale de dezvoltare din perioada contemporană, considerăm că este necesară trecerea la previzionarea echilibrului pe termen scurt și mediu, la elaborarea de strategii și programe menite să orienteze și să încadreze managementul și activitatea viitoare în cerințele și realitățile viitorului, atenuându-se riscurile și incertitudinile. Alături de analiza retrospectivă a echilibrului, se impune și o activitate științifică de previziune și management tactic și strategic, cu influențe favorabile asupra evoluției economice și umane.

5. Indicatorii absoluți și relativi calculați sunt determinați pe baza informației primare statistice, elaborată de statele analizate în concordanță cu cerințele metodologice ale sistemului informațional al *Conturilor Naționale*. Informația de bază este cuprinsă în *anualele statistice* ale statelor, în Anuarul EUROSTAT, Anuarul Fondului Monetar Internațional și în alte surse informaționale. De regulă, informația cuprinsă în SICN (Sistemul Informațional al Conturilor Naționale) se obține printr-o agregare și prelucrare de specialitate, care durează circa 2 ani. Datele primare sunt obținute de la sursele de bază, apoi sunt prelucrate și agregate în cadrul unor fluxuri ascendente, descendente și mixte, până dobândesc valoare definitivă macroeconomică. În cercetarea noastră, anul final al analizei este 2006, ultimul an pentru care informația statistică preliminară internațională este disponibilă.

Informația de bază (primară), pe care am preluat-o din sursele statistice oficiale, a fost supusă unor prelucrări specifice determinărilor noastre și se referă la: populația totală la 1 iulie, produsul intern brut creat în economie, importurile și

exporturile de bunuri și servicii, structura produsului intern brut pe elementele componente după metoda cheltuielilor, cursurile valutare oficiale medii anuale în unități monetare naționale pentru un euro și dolar etc. *Indicatorii macroeconomici comparabili determinați de noi* privesc *resursele* totale de bunuri și servicii (sau oferta națională agregată de bunuri și servicii) formate din produsul intern brut și importurile de bunuri și servicii, iar *utilizările* exprimă cererea solvabilă macroeconomică de bunuri și servicii – reflectată prin cheltuielile efective de consum ale gospodăriilor populației și administrațiilor publice, prin cheltuielile de dezvoltare în vederea formării brute a capitalului fix și reglării variației stocurilor, precum și raporturile cu piața internațională care se regăsesc în volumul și eficiența exporturilor de bunuri și servicii.

6. În virtutea teoriei și practicii dezvoltării economice contemporane, niciun model de dezvoltare nu poate fi preluat și aplicat de la o țară la alta cu aceleași rezultate. Fiecare țară și economie națională este o individualitate, care, pe lângă caracteristicile generale, comune tuturor statelor, are și componente și elemente specifice ce o diferențiază de acestea. Această realitate este evidentă și în cadrul echilibrului macroeconomic dintre resursele și utilizările bunurilor și serviciilor. Studiul atent al echilibrelor realizate de statele analizate arată asemănări (caracteristici generale) și particulare (caracteristici specifice).

Comparațiile internaționale între state în domeniul echilibrului arată nivelul, structura și dinamica componentelor, strategia și politica de atingere a echilibrului, creșterea (sau involuția) medie pe locuitor, a resurselor și utilizărilor bunurilor și serviciilor, structura resurselor totale și cea de destinație a acestora etc. Comparațiile internaționale conduc la cunoașterea experiențelor, tradițiilor și perspectivelor de dezvoltare economică și umană a statelor, la orientarea și mobilizarea diferitelor economii în direcția valorificării superioare a resurselor naționale și a celor atrase din exterior, la utilizarea factorilor și mijloacelor raționale care conduc la creșterea resurselor finale ale dezvoltării și la utilizarea eficientă pentru consum și dezvoltare a acestora.

Comparațiile internaționale pe care le urmărim în cadrul studiului vizează cu prioritate țările Uniunii Europene, între care și România.

România face parte din rândul statelor central și est-europene care au promovat până în anul 1989 „sistemul socialist centralizat de dezvoltare a economiei”. Din anul 1990, România a trecut la construirea economiei de piață capitaliste și a urmat procesele caracteristice transformării și dezvoltării sistemului economic și social. Spre deosebire de celelalte state europene, România a avut un curs mai lent al dezvoltării, marcat de o mișcare ciclică cu involuții și evoluții.

În România, procesele de privatizare, restructurare, structurare, creștere economică, modernizare și dezvoltare a economiei s-au desfășurat cu o intensitate redusă, au fost lipsite de o concepție strategică, fundamentată a evoluției sistemului economic și dezvoltării umane, au cunoscut întârzieri, căderi și apoi evoluții

specifice desfășurării ciclului politic și electoral din această țară. În anul 1990, România dispunea de un nivel de dezvoltare comparabil cu cel al celorlalte state europene cu economie centralizată. Potențialul de resurse materiale și umane al României în perioada 1990–2006 (în 17 ani) a fost valorificat sub posibilități, cu rezultate inferioare celorlalte state foste socialiste.

Procesele de aderare și de integrare a României în Uniunea Europeană au intensificat și ordonat pe coordonatele dezvoltării economia națională și componentele ei structurale.

România realizează – în prezent și în perspectivă – un proces complex și dinamic de creștere și dezvoltare economică durabilă și eficientă, urmărind ca tendință, atingerea compatibilității și competitivității în raport cu statele avansate și cu specificul economiei naționale. Evoluția economiei României este caracterizată, într-o viziune globală, de nivelul, structura și dinamica componentelor echilibrului general macroeconomic între resursele și utilizările de bunuri și servicii.

Informațiile comparative cu privire la evoluția componentelor echilibrului general macroeconomic din economiile avansate pot servi specialiștilor și mediului politic din România, în activitățile de analiză, previziune și management competitiv al dezvoltării economiei naționale, în elaborarea strategiilor, politicilor, programelor și proiectelor de dezvoltare durabilă, competitivă și eficientă a economiei. Nivelele realizate și previzionate de statele avansate, în acest domeniu, reprezintă o realitate menită să orienteze, mobilizeze și să așeze economia României cu fața spre viitor și dezvoltare competitivă.

Economia Uniunii Europene reprezintă un sistem cu o tendință de creștere și dezvoltare competitivă, coerentă și eficientă, iar România are potențialul și capacitatea de a înregistra în viitor însemnate progrese în procesul dezvoltării economice și umane, de a atenua cu continuitate în timp și spațiu disparitățile și decalajele ce o diferențiază în prezent de statele avansate ale lumii.

2. EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ ȘI A COMPONENTELOR ECHILIBRULUI MACROECONOMIC ÎNTRE RESURSELE ȘI UTILIZĂRILE BUNURILOR ȘI SERVICIILOR ÎN ECONOMIA CONTEMPORANĂ

În sfera analizei noastre sunt cuprinse principalele țări dezvoltate ale economiei mondiale și statele aflate în cadrul Uniunii Europene.

Scopul principal urmărit este obținerea unui sistem coerent de indicatori și agregate macroeconomice, exprimați în moneda *euro*, pe baza căruia sunt posibile comparații internaționale privind creșterea și dezvoltarea economică, cât și analiza disparităților și decalajelor dintre state. Informațiile finale obținute sunt utile managementului tactic și strategic al dezvoltării economice și umane aplicat în practica evoluției sociale.

Indicatorii caracteristici echilibrului macroeconomic îi determinăm în mărimi absolute totale și medii anuale pe un locuitor. Calculele medii anuale pe un locuitor ne obligă să prezentăm la începutul acestui paragraf populația totală a țărilor și grupelor de țări analizate, evidențiată în statisticile internaționale la 1 iulie (populația medie anuală). Cunoașterea populației totale a statelor permite atât fundamentarea indicatorilor de creștere și dezvoltare economică medie anuală pe locuitor, cât și înțelegerea și verificarea calculelor noastre.

Problematica de fond a acestui paragraf o formează prezentarea evoluției componentelor echilibrului macroeconomic între resursele și utilizările bunurilor și serviciilor în economia statelor analizate în orizontul 1996–2006. Informația obținută o utilizăm la efectuarea în viziune de sinteză a unor comparații internaționale între state și grupe de state. Ea poate fi folosită în scopuri multiple de utilizatori. Apreciem că informația obținută are importanță teoretică, metodologică și pragmatică pentru fundamentarea și realizarea creșterii și dezvoltării economice și umane viitoare, atât pentru fiecare țară, cât și pentru economia europeană integrată. De asemenea, comparațiile cu economia Statelor Unite și Japoniei, primele două state ale economiei mondiale cu influențe și interdependențe multiple asupra evoluției economiei statelor și zonelor regionale ale lumii, configurează locul, rolul, potențialul, nivelul de dezvoltare atins de către fiecare țară și de Uniunea Europeană în ansamblu, în procesul și competiția cu cele mai avansate centre de putere economică ale lumii. Marcate de o evoluție ciclică economică involutivă (de contracție) după anul 2000, criză care afectează economia globală, regională și a statelor lumii, cele două state din fruntea economiei mondiale se pare că tind să depășească momentele de criză și să realizeze o evoluție a economiei favorabilă înviorării și prosperității economiei naționale și globale. Aceste state au fost și vor rămâne, prin rezultatele și performanțele dezvoltării economice, primele două centre de putere economică ale lumii, modele de dezvoltare și comparații internaționale, atât în prezent, cât și în viitorul previzibil al economiei mondiale.

2.1. EVOLUȚIA POPULAȚIEI TOTALE LA 1 IULIE

Cercetarea sistematică a problematicii demografice nu formează subiectul preocupărilor noastre în acest studiu. Prezentăm și analizăm în sinteză – numărul și dinamica populației – pentru a cunoaște unele raporturi dintre evoluția populației și cea a creșterii și dezvoltării economice, cât și pentru folosirea populației totale în determinările medii anuale pe un locuitor a componentelor echilibrului macroeconomic.

Tabelul 1

Populația (milioane persoane) la 1 iulie în Uniunea Europeană și în alte state ale lumii, în anii 1996–2006⁴

Țări și grupe de țări		1980	1990	1996	2000	2006	2007	Dif. absolută (ΔP)	
								$\Delta P =$ Col.6- Col.1	$\Delta P =$ Col.5- Col.3
0		1	2	3	4	5	6	7	8
MONDIAL		4451,	5295,	5768,	6071,	6555,	6625,	2174,0	787,0
Europa		693,0	721,0	727,0	728,0	732,0	733,0	40,0	5,0
UE – 27		456,6	472,8	479,2	481,1	493,6	495,2	38,6	14,4
UE – 15		353,5	365,4	373,0	375,5	390,0	391,6	38,1	17,0
UE – 12		103,1	107,4	106,2	105,6	103,6	103,6	0,5	-2,6
Țări membre ale Uniunii Europene	Austria	7,55	7,73	8,06	8,11	8,30	8,30	0,75	0,24
	Belgia	9,85	9,97	10,16	10,25	10,50	10,60	0,75	0,34
	Bulgaria	8,86	8,99	8,36	8,17	7,70	7,70	-1,16	-0,66
	Rep. Cehă	10,33	10,36	10,32	10,27	10,30	10,36	-0,03	-0,02
	Cipru	0,68	0,70	0,72	0,76	1,00	1,00	0,32	0,28
	Danemarca	5,12	5,14	5,26	5,32	5,40	5,50	0,14	0,38
	Estonia	1,48	1,57	1,47	1,37	1,30	1,30	-0,17	-0,18
	Finlanda	4,78	4,99	5,12	5,18	5,30	5,30	0,52	0,18
	Franța	53,88	56,73	58,37	58,89	61,20	61,70	7,82	2,83
	Germania	76,41	79,36	81,90	82,18	82,40	82,30	5,89	0,50
	Grecia	9,64	10,16	10,47	10,61	11,10	11,20	1,56	0,63
	Irlanda	3,40	3,50	3,62	3,79	4,20	4,40	1,00	0,58
	Italia	56,43	57,66	57,38	57,76	59,00	59,30	2,87	1,62
	Letonia	2,53	2,67	2,49	2,37	2,30	2,30	-0,23	-0,19
	Lituania	3,42	3,72	3,71	3,50	3,40	3,40	-0,02	-0,31
	Luxembur	0,40	0,40	0,41	0,44	0,50	0,50	0,10	0,09
	Malta	0,35	0,35	0,37	0,39	0,40	0,40	0,05	0,03
	Olanda	14,14	14,95	15,53	15,91	16,40	16,40	2,26	0,87
	Polonia	35,58	38,12	38,62	38,65	38,10	38,10	2,52	-0,52
	Portugalia	9,77	9,90	9,81	10,01	10,60	10,70	0,93	0,79
	Regatul	56,33	57,56	58,78	59,76	60,50	61,00	4,67	1,72
	România	22,20	23,21	22,55	22,44	21,58	21,54	-0,66	-0,97
	Slovacia	4,98	5,30	5,37	5,40	5,40	5,40	0,42	0,03

⁴ Institutul Național de Statistică, *Anuarul statistic al României*: 1995, p. 902–995; 1998, p. 996 și 1008–1010; 2008, p. 870 și 887–889.

Tabelul 1 (continuare)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	Slovenia	1,90	2,00	1,99	1,99	2,00	2,00	0,10	0,01
	Spania	37,54	38,85	39,27	39,93	45,50	45,30	7,76	6,23
	Suedia	8,31	8,56	8,84	8,87	9,10	9,10	0,79	0,26
	Ungaria	10,71	10,36	10,19	10,02	10,10	10,10	-0,61	-0,09
Alte țări ale lumii	Elveția	6,32	6,71	7,07	7,18	7,50	7,50	1,18	0,43
	Norvegia	4,09	4,24	4,38	4,49	4,70	4,70	0,61	0,32
	Turcia	44,47	56,10	62,69	67,47	73,70	74,00	29,53	11,01
	Japonia	116,81	123,48	125,76	126,87	127,80	127,70	10,89	2,04
	Statele Unite Unite Unite	227,76	249,91	265,45	275,26	299,10	302,20	74,44	33,65

În cadrul statelor analizate, populația totală a crescut în perioada 1996–2006 în 27 de țări și s-a redus în 4 state.

Creșterea populației s-a realizat în statele cu niveluri avansate de dezvoltare, cu o intensitate normală din punctul de vedere al variabilelor demografice, iar populația se află în raporturi de echilibru și evoluție optimă cu creșterea și dezvoltarea economică. În cadrul acestor state, ritmurile creșterii și dezvoltării economice devansează ritmurile sporirii populației, ceea ce determină în dinamică o substanțială creștere a nivelului de trai și a calității vieții.

Reducerea populației se manifestă ca tendință în țările intrate în Uniunea Europeană în anii 2004 și 2007, care au trecut la construirea economiei de piață competitive după anul 1990. Aceste state sunt: Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România și Ungaria.

Reducerea populației în cadrul acestor state este un fenomen nefavorabil dezvoltării economice și umane de perspectivă. Una dintre problemele complexe, de durată și prioritară pentru aceste țări o reprezintă trecerea la procesul normalizării fenomenelor demografice (natalitate, mortalitate, emigrări și imigrări) și a celor economice și sociale (creștere și dezvoltare economică, nivel de trai și calitate a vieții umane, protecția și calitatea mediului familial, social și a celui natural etc.). Normalizarea fenomenelor demografice se obține în cadrul unui proces de durată (15–20 ani) de creștere și dezvoltare economică și umană. Acest proces necesită o politică științifică de dezvoltare, strategii și programe cu obiective și mijloace adecvate de realizare.

Strategiile, politicile și programele de dezvoltare economică și social-umană trebuie elaborate și actualizate pentru un orizont mai lung de timp, pornindu-se de la populație și resursele umane, de la necesitățile materiale, culturale, sociale și de mediu ale acesteia. Creșterea și dezvoltarea economică durabilă, competitivă și eficientă sunt motivate, fundamentate și realizate în raport cu asigurarea dezvoltării generale și umane.

Populația totală a UE=27 de state a fost în anul 2006 evaluată la 493,60 milioane persoane, față de 479,14 milioane locuitori în anul 1996, realizându-se o creștere a populației cu 14,48 milioane persoane (3,1%).

În anul 2006, populația totală a UE=27 state reprezenta circa 67,5% din populația Europei și 7,5% din populația mondială.

Statele integrate în Uniunea Europeană unde populația cunoaște o reducere substanțială în perioada 1996–2006 au înregistrat creșteri medii anuale pe locuitor a valorii componentelor echilibrului macroeconomic, care se datorează și reducerii absolute a populației totale. Aceasta este o anormalitate și un dezechilibru demoeconomic. Intrarea în normalitate solicită programe cu obiective și mijloace adecvate de realizare în practica economică, menite să normalizeze și să genereze creșterea populației în concordanță cu dezvoltarea economică. .

2.2. EVOLUȚIA RESURSELOR ȘI UTILIZĂRII BUNURILOR ȘI SERVICIILOR ÎN UE ȘI ÎN ALTE STATE ÎN PERIOADA 1996–2006

Informația calculată pentru fiecare stat și grup de state o prezentăm tabelar, în mărimi absolute totale și medii anuale pe un locuitor (în moneda euro).

În anuarele statistice naționale este precizată structura de utilizare a produsului intern brut după metoda cheltuielilor. În realitate, aceasta este structura de utilizare a resurselor totale de bunuri și servicii, constând din produsul intern brut și importurile de bunuri și servicii. Ne folosim și noi de această structură.

Tabelul 2

Resurse și utilizări de bunuri și servicii în statele UE și în alte țări în anii 1996, 2000, 2004, 2005 și 2006⁵

Indicatori			Resurse de bunuri și servicii: IRBS			Utilizări ale bunurilor și serviciilor: UBS				
			Produsul intern brut	Importuri de bunuri și servicii	Total resurse	Consum final efectiv (CFE)		Formarea brută de capital fix	Variația stocurilor	Exporturi de bunuri și servicii
			PIB	IBS	TR	Gospod. populației	Administrații publice	FBCF	VS	EBS
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
U.E.-27	Total (mld. euro)	1996	7.350	1.474	8.824	4.283	1.411	1.391	-13	1.752
		2000	9.146	2.576	11.722	5.439	1.813	1.915	66	2.579
		2006	11.627	3.656	15.283	6.692	2.399	2.584	36	3.572
		2006/1996 (%)	158,2	248,1	173,2	156,3	170,1	185,8		203,9
	Pe loc. (în euro)	1996	15.380	3.085	18.465	8.963	2.953	2.911	-28	3.666
		2000	19.011	5.355	24.366	11.182	3.769	3.981	73	5.361
		2006	23.321	7.407	30.728	13.558	4.860	4.830	243	7.237
		2006/1996 (%)	151,7	240,1	166,4	151,3	164,6	165,9		197,4

⁵ Surse: U.E., *Anuarul statistic Eurostat*, 2006 și 2008; INS, *Anuarul statistic al României*, București, 1997–2008; Calcule și determinări după metodologiile de specialitate privind indicatorii resurselor și utilizărilor bunurilor și serviciilor efectuate de autor prin folosirea informațiilor primare cuprinse în sursele informaționale statistice precizate.

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	În % (față de TR)	1996	83,3	16,7	100,0	48,6	16,0	15,8	-0,3	19,9
		2000	78,1	21,9	100,0	45,7	15,5	16,4	0,4	22,0
		2006	76,1	23,9	100,0	43,8	15,7	16,9	0,2	23,4
		2006/1996	-7,2	7,2		-4,8	-0,3	1,1	0,5	3,5
U.E.-15	Total (mld. euro)	1996	7.044	1.392	8.436	4.061	1.344	1.812	52	1.667
		2000	8.711	2.436	11.147	5.056	1.735	1.798	135	2.423
		2006	10.886	3.290	14.176	6.277	2.269	2.312	66	3.246
		2006/1996 (%)	154,5	236,4	168,0	154,6	168,9	176,2		194,7
	Pe loc. (în euro)	1996	18.951	3.745	22.696	10.925	3.616	3.530	140	4.485
		2000	23.199	6.488	29.687	13.465	4.621	4.788	360	6.453
		2006	27.913	8.436	36.349	16.095	5.818	5.929	184	8.323
		2006/1996 (%)	147,3	225,3	160,2	147,3	160,9	168,0		185,6
	În % (față de TR)	1996	83,5	16,5	100,0	48,2	16,0	15,6	0,4	19,8
		2000	78,2	21,8	100,0	45,4	15,6	16,2	1,0	21,8
		2006	76,8	23,2	100,0	44,3	16,0	16,3	0,5	22,9
		2006/1996	-6,7	6,7		-3,9	0	0,7	0,1	3,1
U.E.-12	Total (mld. euro)	1996	306	82	388	222	67	79	-65	85
		2000	435	140	575	293	78	117	-69	156
		2006	741	366	1.107	4.15	130	272	-36	326
		2006/1996 (%)	242,2	446,4	285,3	186,9	194,1	344,3		383,5
	Pe loc. (în euro)	1996	2.883	773	3.656	2.092	6.31	744	-612	801
		2000	4.130	1.329	5.459	2.782	741	1.111	-656	1.481
		2006	7.153	3.533	10.686	4.006	1.255	2.626	-348	3.147
		2006/1996 (%)	248,1	457,1	292,3	191,5	198,9	353,0		392,9
	În % (față de TR)	1996	78,9	21,1	100,0	57,2	17,3	20,4	-16,8	21,9
		2000	75,7	24,3	100,0	51,0	13,6	20,3	-12,0	27,1
		2006	66,9	33,1	100,0	37,5	11,8	24,6	-3,4	29,5
		2006/1996	-12,0	12,0		-19,7	-5,5	4,2	13,4	7,6
Austria	Total (mil. euro)	1996	186.000	53.020	239.020	105.700	36.800	44.300	6.682	45.538
		2000	210.000	75.744	285.774	119.100	40.800	49.800	6.592	69.482
		2006	258.100	107.072	365.172	143.000	46.400	54.00	14.855	106.917
		2006/1996 (%)	138,8	202,0	152,8	135,3	126,1	121,9		234,8
	Pe loc. (în euro)	1996	23.078	6.578	29.656	13.114	4.565	5.497	830	5.650
		2000	25.894	9.340	35.234	14.686	5.031	6.141	764	8.612
		2006	31.100	12.900	44.000	17.229	5.591	6.506	1.792	12.882
		2006/1996 (%)	134,8	196,1	148,4	131,4	122,5	118,4		228,0
	În % (față de TR)	1996	77,8	22,2	100,0	44,3	15,4	18,6	2,6	19,1
		2000	73,5	26,5	100,0	41,7	14,3	17,5	2,2	24,3
		2006	70,7	29,3	100,0	39,2	12,7	14,8	4,0	29,3
		2006/1996	-7,1	7,1		-5,1	-2,7	-3,8	1,4	10,2
Belgia	Total (mil. euro)	1996	217.000	120.321	337.321	136.900	31.500	37.600	745	130.576
		2000	252.000	191.643	443.643	135.400	53.200	54.200	-2.499	203.362
		2006	315.000	281.931	596.931	167.600	71.500	62.100	1.463	294.268
		2006/1996 (%)	145,2	234,3	177,0	122,4	227,0	165,2		225,4
	Pe loc. (în euro)	1996	21.359	11.843	33.202	13.474	3.101	3.701	74	12.852
		2000	24.586	18.697	43.283	13.210	5.191	5.288	-247	19.841
		2006	30.000	26.851	56.851	15.960	6.810	5.910	145	28.026
		2006/1996 (%)	140,5	226,7	171,3	118,5	219,6	159,7		218,1
	În % (față de TR)	1996	64,4	35,6	100,0	40,6	9,4	11,2	0,1	38,7
		2000	56,8	43,2	100,0	30,5	12,0	12,2	-0,6	45,9
		2006	52,8	47,2	100,0	28,1	12,0	10,4	0,2	49,3
		2006/1996	-11,6	11,6		-12,5	2,6	-0,8	0,1	10,6
Bulgaria	Total (mil. euro)	2004	20.000	11.636	31.631	13.600	3.800	4.200	2.047	7.984
		2006	25.400	18.440	43.840	17.960	4.500	6.700	2.674	12.006
		2006/2004 (%)	127,0	158,6	138,6	132,1	118,5	159,6		150,4

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Pe loc.	2004	2.500	1.491	3.991	1.744	488	539	196	1.024	
	(în euro)	2006	3.000	2.394	5.394	2.286	577	874	97	1.560	
		2006/2004 (%)	120,0	160,6	135,2	131,1	118,3	162,2		152,4	
	În % (față de TR)	2004	63,3	36,7	100,0	43,0	12,1	13,3	6,3	25,3	
		2006	58,0	42,0	100,0	41,0	10,3	16,2	5,1	27,4	
		2006-2004	-5,3	5,3		-2	-1,8	2,9	-1,2	2,1	
	Republica Cehă	Total (mil. euro)	1996	48.000	21.831	69.831	26.200	11.000	17.200	-1.826	17.257
			2000	60.000	34.842	94.842	32.700	11.800	17.000	1.881	31.461
			2006	114.400	74.296	188.696	56.500	24.800	28.800	2.772	75.824
2006/1996 (%)			238,4	340,3	270,2	215,7	225,5	167,5		439,4	
Pe loc. (în euro)		1996	4.652	2.116	6.768	2.539	1.066	1.667	-176	1.672	
		2000	5.843	3.393	9.236	3.184	1.149	1.656	183	3.064	
		2006	11.100	7.214	18.314	5.487	2.410	2.799	256	7.362	
		2006/1996 (%)	238,6	340,9	270,6	216,1	226,1	167,9		440,3	
		În % (față de TR)	1996	68,8	31,2	100,0	37,6	15,8	24,6	-2,7	24,7
	2000		63,3	36,7	100,0	34,5	12,5	17,9	1,9	33,2	
	2006		60,7	39,3	100,0	30,0	13,2	15,3	1,3	40,2	
	2006-1996		-8,1	8,1		-7,6	-2,6	-9,3	4,0	15,5	
Cipru	Total (mil. euro)	2004	13.640	4.991	18.631	9.275	2.510	2.578	259	4.009	
		2006	18.900	7.309	26.209	12.304	3.459	3.629	416	6.401	
		2006/2004 (%)	138,6	146,5	140,7	132,7	137,8	140,9	160,6	159,7	
	Pe loc. (în euro)	2004	16.634	6.087	22.721	11.311	3.061	3.144	316	4.869	
		2006	18.900	7.309	26.209	12.304	3.459	3.629	416	6.401	
		2006/2004 (%)	113,6	120,1	115,4	108,8	113,0	115,4	131,7	131,2	
	În % (față de TR)	2004	73,2	26,8	100,0	49,8	13,5	13,8	1,4	21,5	
		2006	72,2	27,8	100,0	47,0	13,2	13,9	1,5	24,4	
		2006-2004	-1,0	1,0		-2,8	-0,3	0,1	0,1	2,9	
Danemarca	Total (mil. euro)	1996	145.000	35.041	180.041	73.100	37.000	27.700	2.774	39.467	
		2000	174.000	47.239	221.239	83.200	43.000	38.100	-1.349	58.288	
		2006	218.700	67.826	286.526	106.100	55.600	48.800	2.938	73.088	
		2006/1996 (%)	150,8	193,6	159,2	145,2	150,3	176,2		185,2	
	Pe loc. (în euro)	1996	27.567	6.662	34.229	13.898	7.035	5.266	526	7.504	
		2000	32.707	8.880	41.587	15.639	8.083	7.1162	-294	10.957	
		2006	40.500	12.561	53.061	19.643	10.287	9.032	564	13.535	
	2006/1996 (%)	146,9	188,6	155,1	141,4	146,3	171,5		180,4		
		În % (față de TR)	1996	80,5	19,5	100,0	40,6	20,6	15,4	1,5	21,9
2000			78,7	21,3	100,0	37,6	19,5	17,3	-0,8	26,4	
2006	76,4		23,6	100,0	37,0	19,4	17,1	1,0	25,5		
	2006-1996	-4,1	4,1		-3,6	-1,2	1,7	-0,5	3,6		
	Total (mil. euro)	2004	9.000	2.745	11.745	5.200	1.800	2.700	247	1.798	
		2006	13.200	6.479	19.679	6.917	2.205	4.462	189	5.906	
		2006/2004 (%)	146,7	236,1	167,6	133,0	122,5	165,3	76,5	328,5	
	Estonia	Pe loc. (în euro)	2004	6.767	2.064	8.831	3.910	1.354	2.030	185	1.352
2006			9.800	4.984	14.784	5.321	1.697	3.223	210	4.543	
2006/2004 (%)			144,8	241,5	167,4	136,1	125,4	158,8	131,5	336,1	
În % (față de TR)		2004	76,6	23,4	100,0	44,3	15,3	23,0	2,1	15,3	
		2006	67,1	32,9	100,0	35,2	11,2	22,7	0,8	30,1	
	2006-2004	-9,5	9,5		-9,1	-4,1	-0,3	-1,3	14,8		
Finlanda	Total (mil. euro)	1996	101.000	23.052	124.052	54.900	22.300	15.700	878	30.274	
		2000	131.000	35.308	166.308	64.900	27.300	25.300	591	48.217	
		2006	168.000	54.581	222.581	85.400	36.000	32.300	7.604	61.277	
		2006/1996 (%)	166,4	236,8	179,5	155,6	161,5	205,7		202,4	
	Pe loc. (în euro)	1996	19.727	4.503	24.230	10.723	4.356	3.067	171	5.913	
		2000	25.241	6.803	32.044	12.505	5.260	4.875	113	9.292	
		2006	31.700	10.298	41.998	16.103	6.783	6.086	1.464	11.562	
2006/1996 (%)	160,7	228,7	173,4	150,2	155,8	198,5		195,6			

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	În % (față de TR)	1996	81,4	18,6	100,0	44,3	18,0	12,7	0,6	24,4
		2000	78,8	21,2	100,0	39,1	16,4	15,2	0,3	29,0
		2006	75,5	24,5	100,0	38,4	16,2	14,5	3,3	27,6
		2006-1996	-5,9	5,9		-5,9	-1,8	1,8	2,7	3,2
Franța	Total (mil. euro)	1996	1.240.000	220.025	1.460.025	750.200	245.500	215.800	21.675	226.850
		2000	1.441.000	326.042	1.767.042	779.600	335.800	283.900	53.861	313.881
		2006	1.738.000	428.850	2.166.850	994.200	406.700	353.800	24.761	388.389
		2006/1996 (%)	148,2	194,9	148,4	132,6	165,7	163,5		171,2
	Pe loc. (în euro)	1996	21.244	3.770	25.014	12.853	4.206	3.697	371	3.887
		2000	24.470	5.537	30.007	13.239	5.703	4.821	914	5.330
		2006	28.400	7.008	35.408	16.244	6.645	5.765	407	6.347
		2006/1996 (%)	133,7	185,9	141,6	126,4	158,0	156,0	109,7	163,3
	În % (față de TR)	1996	84,9	15,1	100,0	51,4	16,8	14,8	1,4	15,6
		2000	81,0	18,4	100,0	44,2	19,0	16,1	2,9	17,8
		2006	80,2	19,8	100,0	45,9	18,8	16,3	1,0	18,0
		2006-1996	-4,7	4,7		-5,5	2,0	1,5	-0,4	2,4
Germania	Total (mil. euro)	1996	1.922.000	358.880	2.280.880	1.107.100	380.600	401.700	-18.929	410.409
		2000	2.063.000	539.090	2.602.090	1.198.600	389.900	441.500	-23.067	595.157
		2006	2.323.700	732.569	3.056.269	1.359.400	429.900	413.600	-43.959	897.328
		2006/1996 (%)	120,9	204,2	134,0	122,8	113,0	103,0		218,7
	Pe loc. (în euro)	1996	23.467	4.346	27.813	13.518	4.647	4.905	-268	5.011
		2000	25.104	6.560	31.664	14.585	4.745	5.373	-281	7.242
		2006	28.200	8.891	37.091	16.497	5.217	5.020	-533	10.890
		2006/1996 (%)	120,2	204,6	133,4	122,1	112,3	102,4		217,4
	În % (față de TR)	1996	84,3	16,7	100,0	48,6	16,7	17,6	-0,8	17,9
		2000	79,3	20,7	100,0	46,1	14,9	17,0	-0,9	22,9
		2006	76,1	23,9	100,0	44,5	14,1	13,6	-1,6	29,4
		2006-1996	-8,2	8,2		-4,1	-2,6	-4,0	-0,8	11,5
Grecia	Total (mil. euro)	1996	98.000	19.593	117.593	72.800	14.400	19.100	2.798	8.495
		2000	126.000	27.537	153.537	88.900	19.200	29.900	4.910	10.627
		2006	214.300	47.120	261.420	143.200	34.500	52.100	15.536	16.084
		2006/1996 (%)	218,7	240,5	222,3	196,7	239,6	272,8		189,4
	Pe loc. (în euro)	1996	9.360	1.872	11.232	6.953	1.376	1.825	266	812
		2000	11.876	2.596	14.472	8.379	1.810	2.818	897	1.002
		2006	19.300	4.245	23.545	12.897	3.108	4.692	1.399	1.449
		2006/1996 (%)	206,2	226,8	209,7	185,5	225,9	257,1		178,5
	În % (față de TR)	1996	83,4	16,6	100,0	61,9	12,3	16,3	2,2	7,3
		2000	82,1	17,9	100,0	57,9	12,5	19,5	3,1	7,0
		2006	82,0	18,0	100,0	54,8	13,2	19,9	5,9	6,2
		2006-1996	-1,4	1,4		-7,1	0,9	3,6	3,7	-1,1
Irlanda	Total (mil. euro)	1996	58.000	28.326	86.326	32.200	8.600	10.400	-3.103	38.229
		2000	104.000	54.730	158.730	49.800	14.000	24.600	-12.903	83.233
		2006	172.600	66.858	239.458	79.100	24.400	46.300	6.260	83.398
		2006/1996 (%)	297,6	236,1	277,4	245,7	283,7	445,2		218,2
	Pe loc. (în euro)	1996	16.022	7.825	23.847	8.895	2.376	2.873	-858	10.561
		2000	27.441	14.440	41.881	13.140	3.694	6.491	-3.405	21.961
		2006	41.100	15.919	57.019	18.882	5.795	11.014	1.471	19.857
		2006/1996 (%)	256,6	203,4	239,1	212,3	243,9	383,4		188,1
	În % (față de TR)	1996	67,2	32,8	100,0	37,3	10,0	12,1	-3,7	44,3
		2000	65,5	34,5	100,0	31,4	8,9	15,5	-8,3	52,5
		2006	72,1	27,9	100,0	33,1	10,2	19,4	2,4	34,9
		2006-1996	4,9	-4,9		-4,2	0,2	7,3	6,1	-9,4

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Italia	Total (mil. euro)	1996	992.000	162.956	1.154.956	618	164.700	167.700	7.629	196.927
		2000	1.191.000	256.250	1.447.250	714.600	220.400	233.500	20.726	258.024
		2006	1.480.900	351.295	1.832.195	878.200	300.600	308.100	13.626	331.669
		2006/1996 (%)	149,3	215,6	158,7	142,1	182,5	183,7	178,6	168,5
	Pe loc. (în euro)	1996	17.289	2.840	20.129	10.771	2.871	2.923	132	3.432
		2000	20.620	4.437	25.057	12.372	3.816	4.043	358	4.468
		2006	25.100	5.954	31.054	14.885	5.096	5.221	230	5.622
		2006/1996 (%)	145,2	209,7	154,3	138,2	177,5	178,0		163,8
	În % (față de TR)	1996	85,9	14,1	100,0	53,5	14,3	14,5	0,6	17,1
		2000	82,3	17,7	100,0	49,4	15,2	16,1	1,5	17,8
		2006	80,8	19,2	100,0	48,0	16,4	16,8	0,7	18,1
		2006-1996	-5,1	5,1		-5,5	2,1	2,3		1,0
Letonia	Total (mil. euro)	2004	11.000	3.346	14.346	6.900	2.200	2.900	200	2.146
		2006	16.472	5.724	22.196	10.740	2.784	4.667	270	3.735
		2006/2004 (%)	149,8	171,1	154,7	155,7	126,6	160,9	135,0	174,1
	Pe loc. (în euro)	2004	4.783	1.455	6.238	3.000	957	1.261	87	933
		2006	7.100	2.489	9.589	4.670	1.211	2.029	55	1.624
		2006/2004 (%)	148,5	171,1	153,7	155,7	126,6	160,9	63,2	174,1
	În % (față de TR)	2004	76,7	23,3	100,0	48,1	15,4	20,2	1,3	15,0
		2006	74,2	25,8	100,0	48,4	12,6	21,0	1,2	16,8
		2006-2004	-2,5	2,5		0,3	-2,8	0,8	-0,1	1,8
Lituania	Total (mil. euro)	2004	18.000	4.330	22.330	11.700	3.400	3.800	200	3.230
		2006	24.150	7.840	31.990	15.915	4.078	5.579	120	6.298
		2006/2004 (%)	134,2	181,1	143,3	136,0	120,0	146,8	60,0	194,9
	Pe loc. (în euro)	2004	5.248	1.263	6.511	3.411	992	1.108	58	942
		2006	7.000	2.306	9.306	4.681	1.200	1.641	35	1.749
		2006/2004 (%)	133,4	182,6	142,9	137,2	121,0	148,1	60,4	185,7
	În % (față de TR)	2004	80,6	19,4	100,0	52,4	15,3	17,0	0,8	14,5
		2006	75,5	24,5	100,0	49,8	12,8	17,5	0,2	19,7
		2006-2004	-5,1	5,1		-2,6	-2,5	0,5	-0,6	5,2
Luxemburg	Total (mil. euro)	2004	27.000	13.530	40.530	11.000	5.000	5.300		9.793
		2006	35.800	15.489	51.289	13.800	5.700	6.500		11.295
		2006/2004 (%)	132,6	114,4	126,6	125,5	114,0	122,7		115,4
	Pe loc. (în euro)	2004	59.600	29.413	89.013	23.913	10.870	11.522		21.289
		2006	71.600	30.978	102.578	27.495	11.456	12.960		22.590
		2006/2004 (%)	120,2	118,6	115,3	115,0	120,0	112,5		106,2
	În % (față de TR)	2004	66,6	33,4	100,0	27,2	12,4	13,1		24,2
		2006	69,8	30,2	100,0	26,9	11,2	12,7		22,1
		2006-2004	3,2	-3,2		-0,3	-1,2	-0,4		2,1
Malta	Total (mil. euro)	2004	4.320	2.049	6.369	2.756	925	1.059	-173	1.802
		2006	4.960	2.146	7.106	3.204	1.047	972	46	1.837
		2006/2004 (%)	114,8	104,7	111,6	116,3	113,2	91,8		102,0
	Pe loc. (în euro)	2004	10.800	5.123	15.923	6.890	2.313	2.648	-433	4.505
		2006	12.400	5.365	17.765	8.010	2.618	2.430	114	4.593
		2006/2004 (%)	114,8	104,7	11,6	116,3	113,2	91,8		102,0
	În % (față de TR)	2004	67,8	32,2	100,0	43,3	14,5	16,6	-4,0	28,3
		2006	69,8	30,2	100,0	45,1	14,8	13,7	0,5	25,9
		2006-2004	2,0	-2,0		2,8	0,3	-2,9	2,2	-2,4
Olanda	Total (mil. euro)	1996	329.000	142.260	471.260	198.100	46.100	65.500	6.224	155.336
		2000	418.000	213.875	631.875	208.200	94.900	93.200	9.396	226.179
		2006	536.300	285.244	821.544	252.600	135.700	107.800	6.921	318.523
		2006/1996 (%)	163,0	200,5	174,3	127,5	294,4	164,6		205,1

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Polonia	Pe loc. (în euro)	1996	21.185	9.161	30.346	12.756	2.969	4.218	400	10.003
		2000	26.273	13.443	39.716	13.086	5.965	5.858	590	14.217
		2006	32.700	17.393	50.093	15.403	8.253	6.573	442	19.422
		2006/1996 (%)	154,4	189,9	165,1	120,8	278,0	155,9		194,2
	În % (față de TR)	1996	69,8	30,2	100,0	42,1	9,8	13,9	1,2	33,0
		2000	66,2	33,8	100,0	33,0	15,1	14,8	1,3	35,8
		2006	65,3	34,7	100,0	30,8	16,5	13,2	0,7	38,8
		2006-1996	-4,5	4,5		-11,3	6,7	-0,7	-0,5	5,8
	Total (mil. euro)	1996	123.000	29.112	152.112	77.600	21.600	21.200	12.488	19.224
		2000	186.000	53.021	239.021	120.900	28.700	47.100	8.016	34.305
		2006	270.500	90.144	360.644	169.100	48.400	54.100	9.234	79.810
		2006-1996 (%)	219,9	309,7	237,1	217,9	224,1	255,2		415,2
Portugalia	Pe loc. (în euro)	1996	3.185	754	3.939	2.010	559	549	323	498
		2000	4.813	1.372	6.185	3.128	743	1.219	207	888
		2006	7.100	2.366	9.466	4.438	1.271	1.420	242	2.095
		2006/1996 (%)	222,9	313,8	240,3	220,8	227,4	258,7		420,7
	În % (față de TR)	1996	80,9	19,1	100,0	51,1	14,2	14,0	8,0	12,7
		2000	77,9	22,1	100,0	50,6	12,0	19,7	3,3	14,4
		2006	75,0	25,0	100,0	46,9	13,4	15,0	2,6	22,1
		2006-1996	-5,9	5,9		-4,2	-0,8	1,0	-5,4	9,4
	Total (mil. euro)	1996	93.000	26.866	119.866	62.100	17.800	22.800	-1.613	18.779
		2000	122.000	41.422	163.442	71.900	25.000	34.400	6.878	25.244
		2006	155.800	52.288	208.088	101.500	31.300	34.100	7.004	34.184
		2006/1996 (%)	167,6	194,7	173,6	163,5	175,9	149,6		182,1
	Pe loc. (în euro)	1996	9.480	2.739	12.219	6.330	1.815	2.324	-165	1.915
		2000	12.188	4.138	16.326	7.183	2.498	3.437	686	2.522
		2006	14.700	4.933	19.633	9.569	2.955	3.219	665	3.225
		2006/1996 (%)	155,1	180,1	160,7	151,2	162,8	138,5		168,4
	În % (față de TR)	1996	77,6	22,4	100,0	51,8	14,9	19,1	-1,5	15,7
		2000	74,7	25,3	100,0	44,0	15,3	21,1	4,1	15,5
		2006	74,9	25,1	100,0	48,8	15,1	16,4	3,2	16,5
		2006-1996	-2,7	2,7		-3,0	0,2	-2,7		0,8
Regatul Unit	Total (mil. euro)	1996	940.000	226.416	1.166.416	600.700	196.500	144.800	18.006	206.410
		2000	1.564.000	362.031	1.926.031	1.022.900	290.900	278.400	29.018	304.813
		2006	1.905.800	436.366	2.342.166	1.221.600	425.000	329.700	24.464	341.402
		2006/1996 (%)	202,8	192,8	200,8	203,4	216,3	227,7	135,9	165,4
	Pe loc. (în euro)	1996	15.992	3.852	19.844	10.220	3.343	2.464	305	3.512
		2000	26.172	6.058	32.230	17.117	4.868	4.659	485	5.101
		2006	31.500	7.213	38.713	20.192	7.025	5.450	403	5.643
		2006/1996 (%)	197,0	187,3	195,1	197,6	210,2	221,2		160,7
	În % (față de TR)	1996	80,6	19,4	100,0	51,5	16,9	12,4	1,5	17,7
		2000	81,2	18,8	100,0	53,1	15,1	14,5	1,4	15,9
		2006	81,4	18,6	100,0	52,2	18,2	14,1	0,9	14,6
		2006-1996	0,8	-0,8		0,7	1,3	1,7	-0,6	-3,1
România	Total (mil. euro)	1996	33.000	8.884	41.884	24.800	3.200	7.300	56	6.640
		2000	40.000	14.135	54.135	28.586	6.482	7.614	228	11.225
		2006	97.800	40.732	138.532	67.400	16.200	25.100	4.060	25.772
		2006/1996x100	296,4	450,5	330,8	271,8	506,3	343,9		388,2
	Pe loc. (în euro)	1996	1.464	394	1.858	1.100	142	324	3	295
		2000	1.783	630	2.413	1.254	309	339	10	501
		2006	4.529	1.888	6.417	3.123	752	1.163	184	1.195
		2006/1996x100	309,4	479,2	345,4	283,9	529,6	359,0		405,1
	În % (față de TR)	1996	78,8	21,2	100,0	59,2	7,7	17,1	0,1	15,9
		2000	73,9	26,1	100,0	52,8	12,0	14,1	0,4	20,7
		2006	70,6	29,4	100,0	48,7	11,7	18,2	2,8	18,6
		2006-1996	-8,2	8,2		-10,5	4,0	1,1	2,7	2,7
Slovenia	Total (mil. euro)	2004	34.000	24.495	58.495	19.300	6.600	8.400	2.002	22.193
		2006	44.300	34.146	78.446	25.600	8.100	11.700	-380	33.426
		2006/2004x100	130,3	139,4	134,1	132,7	122,7	139,3		150,6
	Pe loc. (în euro)	2004	6.300	4.536	10.836	3.574	1.223	1.556	373	4.110
		2006	8.200	6.324	14.524	4.739	1.482	2.166	-53	6.190
		2006/2004x100	130,2	139,4	134,1	132,6	121,2	139,2		150,6

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Slovenia	În % (față de TR)	2004	58,2	41,8	100,0	33,0	11,3	14,4	3,3	38,0
		2006	56,5	43,5	100,0	32,7	10,4	14,9	-0,6	42,6
		2006-2004	-8,2	8,2		-0,3	-0,9	0,5	-3,9	4,6
	Total (mil. euro)	2004	26.000	14.126	40.126	14.100	5.200	6.400	1.660	12.766
		2006	30.400	18.349	48.749	16.400	5.900	7.800	1.868	16.781
		2006/2004x100	116,9	130,0	121,5	116,3	113,5	121,9		131,5
	Pe loc. (în euro)	2004	13.100	7.135	20.235	7.122	2.627	3.233	805	6.448
		2006	15.200	9.175	24.375	8.208	2.934	3.922	920	8.391
		2006/2004x100	116,1	128,6	120,5	115,3	111,7	121,3		130,2
	În % (față de TR)	2004	64,8	35,2	100,0	35,2	13,0	16,0	4,0	31,8
		2006	62,4	37,6	100,0	33,7	12,1	16,0	3,8	34,4
		2006-2004	-2,4	2,4		-1,5	-0,9		-0,2	2,6
Spania	Total (mil. euro)	1996	490.000	95.916	585.916	304.300	80.900	99.000	21.387	80.329
		2000	630.000	165.549	795.549	374.300	107.100	161.300	30.125	122.724
		2006	1.014.700	259.860	1.274.560	585.500	181.600	307.500	29.919	170.041
		2006/1996x100	207,1	270,9	217,6	192,4	224,5	310,6	139,9	211,7
	Pe loc. (în euro)	1996	12.478	2.443	14.921	7.749	2.060	2.521	545	2.046
		2000	15.778	4.146	19.924	9.374	2.683	4.040	753	3.074
		2006	22.300	5.712	28.012	13.142	3.992	6.757	383	3.738
		2006/1996x100	178,7	233,8	187,8	169,6	193,8	268,1		182,7
	În % (față de TR)	1996	83,6	16,4	100,0	52,0	13,8	16,9	3,6	13,7
		2000	79,2	20,8	100,0	47,1	13,5	20,3	3,6	15,5
		2006	79,6	20,4	100,0	46,0	14,3	24,1	2,2	13,4
		2006-1996	-4,0	4,0		-6,0	0,5	7,2	-1,4	-0,3
Suedia	Total (mil. euro)	1996	215.000	52.640	267.640	112.700	56.400	31.800	-90	66.830
		2000	263.000	78.652	341.652	132.600	69.200	45.000	742	94.110
		2006	306.700	100.907	407.607	144.800	81.900	54.900	8.658	117.349
		2006/1996x100	142,7	191,7	152,3	128,5	145,2	172,7		175,6
	Pe loc. (în euro)	1996	24.322	5.955	30.277	12.749	6.380	3.597	-9	7.560
		2000	29.651	8.867	38.518	14.950	7.802	5.074	82	10.610
		2006	33.700	11.089	44.789	15.912	8.999	6.033	949	12.896
		2006/1996x100	138,6	186,2	148,0	124,8	141,0	246,3		170,6
	În % (față de TR)	1996	80,4	19,6	100,0	42,1	21,1	11,9	-0,1	25,0
		2000	77,0	23,0	100,0	38,8	20,3	13,2	0,1	27,6
		2006	75,3	24,7	100,0	35,6	20,1	13,5	2,0	28,8
		2006-1996	-5,1	5,1		-6,5	-1,0	1,6	2,1	3,8
Ungaria	Total (mil. euro)	1996	36.000	12.486	48.486	23.200	3.600	7.800	3.926	9.960
		2000	51.000	34.599	85.599	32.600	5.000	12.600	5.064	30.335
		2006	89.900	60.544	150.444	60.300	9.100	19.700	2.762	58.582
		2006/1996x100	249,7	484,9	310,3	259,9	252,8	253,8	70,4	588,2
	Pe loc. (în euro)	1996	3.533	1.226	4.759	2.277	353	766	385	978
		2000	5.090	3.453	8.543	3.254	499	1.258	504	3.028
		2006	8.900	5.995	14.895	5.971	901	1.951	272	5.800
		2006/1996x100	251,9	489,0	313,0	262,3	255,3	254,7	70,7	593,1
	În % (față de TR)	1996	74,3	25,7	100,0	47,9	7,5	16,1	7,9	20,6
		2000	59,6	40,4	100,0	38,1	5,9	14,8	5,7	35,5
		2006	59,8	40,2	100,0	40,1	6,1	13,1	1,7	39,0
		2006-1996	-14,5	14,5		-7,8	-1,4	-3,0	-6,2	18,4
Elveția	Total (mil. euro)	1996	239.000	58.648	297.648	145.000	36.400	48.600	7.634	60.014
		2000	267.000	82.376	349.376	159.200	37.900	55.300	15.906	81.070
		2006	307.000	105.313	412.313	183.800	34.100	66.300	15.374	112.739
		2006/1996x100	128,5	179,6	138,5	126,8	93,7	136,4	201,4	187,9
	Pe loc. (în euro)	1996	33.771	8.296	42.067	20.509	5.149	6.874	1.046	8.489
		2000	37.187	11.473	48.660	22.173	5.279	7.702	2.215	11.291
		2006	40.900	14.042	54.942	24.503	4.541	8.836	2.030	15.032
		2006/1996x100	121,1	169,3	130,6	119,5	88,2	128,6	194,0	177,1
	În % (față de TR)	1996	80,3	19,7	100,0	48,7	12,3	16,4	2,4	20,2
		2000	76,4	23,6	100,0	45,6	11,1	15,9	4,2	23,2
		2006	74,5	25,5	100,0	44,6	8,3	16,0	3,7	27,4
		2006-1996	-5,8	5,8		-4,1	-4,0	-0,4	1,3	7,2

Tabelul 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norvegia	Total (mil. euro)	1996	125.000	28.050	153.050	59.500	25.700	25.700	3.595	38.555
		2000	181.000	35.357	216.357	78.800	34.800	35.200	5.280	62.277
		2006	269.800	50.488	320.288	109.800	52.100	50.700	11.616	96.072
		2006/1996x100	215,9	180,0	209,3	184,6	202,7	197,3	323,2	249,2
	Pe loc. (în euro)	1996	28.539	6.404	34.943	13.560	5.868	5.870	842	8.803
		2000	40.312	7.875	48.187	17.550	7.751	7.840	1.176	13.870
		2006	57.400	10.742	68.142	23.364	11.649	10.792	1.896	20.441
		2006/1996x100	201,2	167,8	195,0	172,3	198,5	183,9	225,2	232,2
	În % (față de TR)	1996	81,7	18,3	100,0	38,9	16,8	16,8	2,3	25,2
		2000	83,7	16,3	100,0	36,5	16,1	16,3	2,3	28,8
Turcia	Total (mil. euro)	1996	143.000	33.443	176.443	99.100	17.000	36.900	5.264	18.179
		2000	217.000	57.925	274.925	151.500	29.800	47.100	17.755	28.770
		2006	324.000	106.467	430.467	220.200	42.500	68.100	34.382	65.285
		2006/1996x100	226,6	318,4	244,0	222,2	250,5	184,6		359,2
	Pe loc. (în euro)	1996	2.281	534	2.815	1.581	271	589	84	290
		2000	3.217	1.504	4.721	2.246	442	698	908	427
		2006	4.400	1.445	5.845	2.988	577	924	470	886
		2006/1996x100	192,9	270,6	207,7	189,0	212,9	156,9		305,6
	În % (față de TR)	1996	81,1	18,9	100,0	56,2	9,7	20,9	2,9	10,3
		2000	78,9	21,1	100,0	55,1	10,9	17,2	6,3	10,5
Japonia	Total (mil. euro)	1996	3.640.000	274.983	3.914.983	2.181.000	353.000	1.081.000	-23.134	323.117
		2000	5.037.000	410.883	5.447.883	2.820.700	836.200	1.309.600	-37.486	518.869
		2006	3.488.000	461.951	3.949.951	2.002.112	627.840	809.216	-7.229	518.012
		2006/1996x100	95,8	168,0	100,9	91,8	177,9	74,9		160,3
	Pe loc. (în euro)	1996	28.940	2.187	31.127	17.343	2.806	8.596	-188	2.570
		2000	39.702	3.239	42.941	32.223	6.591	10.323	-296	4.090
		2006	27.293	3.615	30.908	15.666	4.913	6.332	-57	4.054
		2006/1996x100	94,3	165,3	99,3	90,4	175,1	73,7		157,8
	În % (față de TR)	1996	93,0	7,0	100,0	55,7	9,1	27,6	-0,7	8,3
		2000	92,5	7,5	100,0	51,8	15,4	24,1	-0,9	9,6
Statele Unite	Total (mil. euro)	1996	6.156.000	647.366	6.803.366	4.199.000	973.000	1.041.000	98.105	492.261
		2000	10.629.000	1.361.672	11.990.672	7.249.000	1.551.900	2.168.300	175.732	845.740
		2006	10.511.000	1.529.792	12.040.792	7.357.700	1.660.738	2.060.156	134.693	827.505
		2006/1996x100	170,8	236,3	177,0	175,3	170,7	197,9	137,3	168,1
	Pe loc. (în euro)	1996	23.191	2.429	25.630	15.819	3.666	3.922	368	1.855
		2000	38.615	4.947	43.562	26.335	5.638	7.878	638	3.073
		2006	35.143	5.115	40.258	24.600	5.553	6.888	450	2.767
		2006/1996x100	151,6	209,7	157,1	155,5	151,5	175,6	122,3	149,2
	În % (față de TR)	1996	90,5	9,5	100,0	61,7	14,3	15,3	1,4	7,3
		2000	88,7	11,3	100,0	60,5	13,0	18,1	1,3	7,1

3. CARACTERISTICI, TENDINȚE ȘI COMPARAȚII PRIVIND EVOLUȚIA RESURSELOR ȘI UTILIZĂRII BUNURILOR ȘI SERVICIILOR ÎN UE ȘI ÎN ALTE STATE ÎN PERIOADA 1996-2006

Informația oferită în *tabelul 2* ne arată dimensiunile și arhitectura unui cadru global, agregat, complex, corelat și apropiat de realitate, cu privire la creșterea și dezvoltarea macroeconomică, la producția și utilizarea bunurilor și serviciilor realizate de principale state în perioada contemporană.

Populația mondială a cunoscut un proces îndelungat de creștere a numărului și de modificare a structurii demografice. Statistica a consemnat existența unui număr de 10 milioane locuitori în anul 1600 î.e.n., de 252 milioane locuitori în primul an al erei noastre, de 1.643 milioane locuitori în anul 1900, de 2.555 milioane locuitori în 1950 și de 6.080 milioane locuitori în anul 2000, iar prognozele estimează populația mondială la cca 7.000 milioane de locuitori în anul 2010, la aproximativ 8.000 locuitori de locuitori în 2025 și la cca 9.200 milioane locuitori în 2050.

În secolul al XX-lea s-a înregistrat cea mai importantă creștere de populație. În anul 2000, populația mondială a fost mai mare decât în anul 1900 cu 4.437 de milioane, respectiv de 3,7 ori. Între perioada 1950–2000, creșterea a fost și mai accentuată. În aceste 5 decenii, populația mondială a crescut cu 3.525 milioane locuitori, respectiv de 2,4 ori. Creșterea populației mondiale va continua și în secolul al XXI-lea. În anul 2050, populația mondială va fi mai mare cu circa 3.120 milioane locuitori, respectiv de 1,35 ori față de anul 2000 și cu 6.645 milioane de locuitori, respectiv de 3,4 ori față de anul 1950, ceea ce va antrena o presiune fără precedent asupra mediului natural (pentru extragerea resurselor naturale necesare dezvoltării producției materiale) și asupra mediului economico-social (pentru a-l face mai competitiv și eficient).

Fiecare țară, zonă geografică și economică regională, ca și economia mondială în ansamblu sunt interesate, motivate și obligate să asigure creșterea producției și a resurselor totale de bunuri și servicii în concordanță cu evoluția cerințelor de consum și dezvoltare ale populației și vieții sociale.

Una dintre problemele fundamentale globale ale omenirii este asigurarea unui echilibru relativ și dinamic între potențialul de resurse exploatabile ale mediului natural, creșterea populației și creșterea și dezvoltarea economică durabilă și eficiență.

Instituțiile de cercetare și cele statistice și de previziune spun că Produsul Mondial Brut (PMB)⁶ a fost în jur de 6.600 miliarde dolari SUA în anul 1950, de 44.900 miliarde dolari în 2000, iar în viitor va crește la circa 75.000–80.000 miliarde dolari în anul 2025, respectiv 130.000 miliarde dolar în anul 2050.

Datele prezentate ne permit să relevăm și intensitatea creșterii economice în unele țări și grupe de țări.

⁶ Produsul Mondial Brut (PMB) reprezintă valoarea agregată la nivelul economiei mondiale a Produsului Intern Brut (PIB) realizat de toate statele lumii într-o perioadă de un an. Procesul de agregare impune determinări compatibile, unitare și comparabile ale PIB de către toate statele lumii. Până în prezent, unele state ale lumii, îndeosebi din zonele regionale aflate în dezvoltare (fără un nivel relevant al creșterii economice), nu determină și nu comunică la timp instituțiilor informaționale mondiale PIB și alte mărimi macroeconomice. Din această cauză apreciem că PMB determinat și cuprins în sursele informaționale mondiale este mai mic decât PMB care se realizează efectiv în economia mondială.

La nivelul celor 27 de state care compun Uniunea Europeană, PIB a fost de 7.350 miliarde euro în anul 1996 și de 11.627 miliarde euro în anul 2006, ceea ce denotă o creștere de 4.277 miliarde euro, într-un ritm mediu anual de cca 5,3%.

Din această creștere, 3.842 de miliarde euro au revenit celor 15 state avansate economic ale UE. În anul 1996, țările UE=15 aveau o pondere în PIB creat de UE=27 de 95,8%, iar cele 12 state europene intrate în UE în ultimii ani aveau o pondere de numai 4,2%. În anul 2006, contribuția UE=15 la crearea PIB în UE=27 a fost de 93,6%, iar a statelor recent intrate de 6,4%. În viitor, contribuția acestor țări în PIB-ul UE va crește la cca 20%, iar contribuția UE=15 state va scădea la circa 80,0%

În vreme ce în UE=27 și UE=15 produsul intern brut a crescut cu 58,2% și respectiv cu 47,3% în anul 2006 față de anul 1996, în țările mai mari ale UE această creștere a fost de 38,8% în Austria, de 40,5% în Belgia, de 138,5% în Republica Cehă, de 46,9% în Danemarca, de 66,4% în Finlanda, de 40,2% în Franța, de 20,9% în Germania, de 118,7% în Grecia, de 197,6% în Irlanda, de 49,3% în Italia, de 32,6% în Luxemburg, de 63,0% în Olanda, de 122,9% în Polonia, de 67,6% în Portugalia, de 102,8% în Regatul Unit, de 209,4% în România, de 107,1% în Spania, de 42,7% în Suedia și de 151,9% în Ungaria.

În cifre absolute, un procent din PIB în 1996 și în 2006 reprezenta: 73,5 și 116,27 miliarde euro în UE=27; 70,5 și 108,9 miliarde euro în UE=15; 1,86 și 2,58 miliarde euro în Austria; 2,17 și 3,15 miliarde euro în Belgia; 0,48 și 1,15 miliarde euro în Republica Cehia; 1,45 și 2,19 miliarde euro în Danemarca; 1,01 și 1,68 miliarde euro în Finlanda; 12,4 și 1,74 miliarde euro în Franța; 19,2 și 23,3 miliarde euro în Germania; 0,98 și 2,14 miliarde euro în Grecia; 0,58 și 1,73 miliarde euro în Irlanda; 9,92 și 14,81 miliarde euro în Italia; 0,16 și 0,36 miliarde euro în Luxemburg; 1,23 și 2,71 miliarde euro în Polonia; 0,93 și 1,56 miliarde euro în Portugalia; 9,40 și 19,1 miliarde euro în Regatul Unit; 0,33 și 0,98 miliarde euro în România; 4,90 și 10,15 miliarde euro în Spania; 2,15 și 3,07 miliarde euro în Suedia; 0,36 și 0,90 miliarde euro în Ungaria.

Cu cât creșterea și dezvoltarea economică a unui stat sunt mai mari, cu atât un procent din PIB are o valoare absolută mai mare.

Cele două surse de constituire a resurselor totale de bunuri și servicii necesare utilizărilor finale sunt: produsul intern brut (PIB) creat de fiecare țară și grupă de țări (contribuția internă) și importurile de bunuri și servicii (IBS), care reprezintă contribuția externă sau internațională. Aceste două surse reprezintă și modalitățile principale de realizare a echilibrului macroeconomic al bunurilor și serviciilor.

În perioada anul 2006, ponderea PIB în totalul acestor două surse a fost: de 76,1% în UE=27; de 76,8% în UE=15; de 70,7% în Austria; de 52,8% în Belgia; de 58,0% în Bulgaria; de 60,7% în Republica Cehă; de 76,4% în Danemarca; de 75,5% în Finlanda; de 80,2% în Franța; de 76,1% în Germania; de 82,0% în Grecia; 72,1% în Irlanda; de 80,8% în Italia; de 69,8% în Luxemburg; de 65,3% în

Olanda; de 75,0% în Polonia; de 74,9% în Portugalia; de 81,4% în Regatul Unit; de 70,6% în România; de 56,5% în Slovacia; de 62,4% în Slovenia; de 79,6% în Spania; de 75,3% în Suedia; de 59,8% în Ungaria; de 74,5% în Elveția; de 88,3% în Japonia; de 84,3% în Norvegia; de 87,3% în Statele Unite; de 75,3% în Turcia.

Diferența dintre total resurse 100,0 % și contribuția PIB la formarea resurselor prezentată anterior ca pondere în total resurse o reprezintă aportul importurilor de bunuri și servicii la formarea resurselor totale.

În 2006, contribuția importurilor la formarea resurselor totale de bunuri și servicii a fost următoarea: în UE=27 de 23,9%; în UE=15 de 23,2%; în Austria de 29,3%; în Belgia de 47,2%; în Bulgaria de 42,0%; în Republica Cehă de 39,3%; în Danemarca de 23,6%; în Finlanda de 24,5%; în Franța de 19,8%; în Germania de 23,9%; în Grecia de 18,0%; în Irlanda de 27,9%; în Italia de 19,2%; în Luxemburg de 30,2%; în Olanda de 34,7%; în Polonia de 25,0%; în Portugalia de 25,1%; în Regatul Unit de 18,6%; în România de 29,4%; în Slovacia de 43,5%; în Slovenia de 37,6%; în Spania de 20,4%; în Suedia de 24,7%; în Ungaria de 40,2%; în Elveția de 25,5%; în Japonia de 11,7%; în Norvegia de 15,7%; în Statele Unite de 12,7%; în Turcia de 24,7%. Aceste ponderi reprezintă și gradul de dependență al fiecărei țări și grupe de țări față de economia internațională în formarea resurselor finale pentru consum, dezvoltare și export.

Analiza în dinamica a creșterii economice ne permite să evidențiem două tendințe de modificare a contribuției surselor la formarea resurselor totale de bunuri și servicii.

Prima tendință, prezentă în majoritatea statelor analizate, constă în menținerea PIB ca principală sursă de formare a resurselor totale de bunuri și servicii; în timp însă, se reduce contribuția PIB (a economiei interne) și crește ponderea IBS (importurilor de bunuri și servicii) la asigurarea resurselor totale.

A doua tendință, prezentă doar în cadrul unor economii naționale cu nivele înalte de dezvoltare economică, este de creștere a ponderii PIB (economiei interne) în totalul resurselor de bunuri și servicii, respectiv de scădere a ponderii IBS (mediului extern).

Această tendință au cunoscut-o Irlanda, Luxemburg, Regatul Unit și Norvegia. Astfel, în intervalul 1996–2006, contribuția PIB la formarea resurselor totale de bunuri și servicii a crescut de la 67,2% la 72,1% în Irlanda; de la 80,6% la 81,4% în Regatul Unit; de la 81,7% la 84,3% în Norvegia.

Fiecare țară are interesul să-și dezvolte economia, iar în acest context este de așteptat ca ponderea PIB în totalul resurselor să crească și în alte țări. să atragă în circuitul economic resursele, să le prelucreze și valorifice superior, astfel încât producția internă de bunuri și servicii să aibă o pondere crescătoare în resursele totale.

Cele câteva state din afara Uniunii Europene pe care le mai analizăm sub aspectul evoluției și echilibrului dintre resursele și utilizările bunurilor și serviciilor reprezintă state cu sisteme economice avansate și dețin locuri cu funcții, fluxuri și

influențe multiple asupra mișcării economiei globale. Avem în vedere, înainte de toate, economiile Statelor Unite și Japoniei, care dețin în ordine primele două poziții în realizarea creșterii economice mondiale, și economiile Elveției și Norvegiei, care constituie modele performante de dezvoltare a economiei europene.

În perioada 1950–2006, *Statele Unite ale Americii* au participat anual cu 20–24% la formarea produsului mondial brut, iar din 1960 încoace *Japonia* contribuie cu 8–12% la producția produsului mondial brut. Ca entități naționale individuale, SUA și Japonia au jucat un rol fundamental în creșterea și dezvoltarea economică modernă a lumii. În viitorul dezvoltării economiei mondiale, ele vor rămâne în arhitectura primelor state dezvoltate ale lumii, cu contribuții determinante la progresul economic și uman.

După anul 2000, aceste două state au intrat temporar într-o evoluție ciclică. După o contracție în SUA, între anii 2001–2004 a urmat o înviorare, iar din 2008 economia americană a intrat din nou în criză. În Japonia, contracția a început în același an, 2001, și se menține și în prezent. Între anii 2000–2004, PIB al Japoniei s-a redus de la 5.037 miliarde euro la 3.690 miliarde euro în 2004, înregistrând o scădere de 1.347 miliarde euro (26,3%), iar între 2004–2006 reducerea absolută a PIB a fost de încă 202 miliarde euro (5,6%).

Elveția și *Norvegia* reprezintă două economii naționale europene cu rezultate deosebite în procesele de creștere și dezvoltare economică și umană.

În ultimele șase decenii, în economia acestor două țări s-au produs transformări și dezvoltări care au generat o producție finală națională și un consum tot mai mare de bunuri și servicii.

În 1996, *Elveția* a realizat un PIB de 239 miliarde euro, iar în anul 2006 de 307 miliarde euro, creșterea fiind de 68 miliarde euro, respectiv de 28,5%. Ponderea PIB în resursele totale de bunuri și servicii a fost de 80,3% în 1996 și de 74,5% în 2006. Creșterea economică este superioară dinamicii demografice; produsul intern brut pe locuitor are un nivel foarte înalt în cadrul statelor avansate ale lumii.

Norvegia are o economie situată pe primele locuri în Europa și în economia mondială. În anul 1996, Norvegia a realizat un PIB de circa 125,0 miliarde euro, iar în 2006 de aproximativ 269,8 miliarde euro, înregistrând o creștere absolută de 144,8 miliarde euro și relativă de 115,9%, cu un ritm mediu anual de circa 10,6%. Ponderea PIB în resursele totale de bunuri și servicii a crescut de la 81,7% în 1996 la 84,3% în 2006 (cu 2,6%).

Turcia este o țară mare sub aspect demografic (cu 73,6 milioane locuitori în anul 2006) și ocupă un loc important în producția și comercializarea bunurilor și serviciilor. În anul 1996, Turcia a realizat un PIB de 143 miliarde euro, iar în anul 2006 un PIB de aproximativ 324 miliarde euro, creșterea absolută fiind de 181 miliarde euro, iar cea relativă de 126,6%, la un ritm mediu anual de circa 11,5%. Contribuția PIB la formarea resurselor totale de bunuri și servicii a fost de 81,1% în 1996 și 75,3% în 2006. În această perioadă, populația a crescut cu 11,01 milioane, respectiv cu 17,6%.

În cazul economiilor analizate, influența relațiilor economice externe asupra PIB evidențiază două grupuri de state cu situații economice diferite.

Primul grup este acela al țărilor ale căror exporturi nete maximizează creșterea PIB: Belgia, Danemarca, Finlanda, Germania, Irlanda, Olanda, Suedia, Elveția, Japonia, Norvegia. În anul 2006, de exemplu, exporturile nete au fost: de 12.337 milioane euro (circa 3,9% din PIB) în Belgia; de 164.759 milioane euro (aproximativ 7,1% din PIB) în Germania; de 56.061 milioane euro (circa 1,6% din PIB) în aponia.

Al doilea grup este acela al țărilor care realizează importuri nete ce reduc dimensiunile PIB creat în economia internă: Austria, Bulgaria, Franța, Grecia, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Ungaria, Statele Unite ale Americii, Turcia. În anul 2006, de exemplu, importurile nete s-au cifrat: la 40.461 milioane euro (circa 2,3% din PIB) în Franța; la 94.964 milioane euro (4,9% din PIB) în Regatul Unit; la 14.960 milioane euro (15,3% din PIB) în România; la 702.287 milioane euro (6,7% din PIB) în SUA; la 41.182 milioane euro (12,7% din PIB) în Turcia.

Statele avansate economic importă de regulă resurse naturale primare (materii prime, resurse energetice etc.), iar cele aflate în curs de dezvoltare importă de regulă produse manufacturate.

În perioada 1996–2006 (11 ani), economiile statelor analizate au înregistrat ritmuri înalte de creștere, care s-au menținut și în perioada 2007–2008, până la izbucnirea crizei actuale.

O creștere semnificativă s-a înregistrat, până la criza actuală, și în privința *produsului intern brut pe locuitor*.

În perioada 1996–2006, produsul intern brut mediu anual pe locuitor a crescut de la 15.380 euro la 23.321 euro în UE=27 (cu 7.941 euro și 51,7%); de la 18.951 euro la 27.913 euro în UE=15 (cu 8.962 euro și 47,3%); de la 2.883 euro la 7.153 euro în în UE=12 state intergate recent de (cu 4.270 euro/locuitor și 148,1%).

Pe câteva țări, creșterea indicatorului PIB/locuitor în perioada 1996–2006 a fost: de la 23.078 euro la 31.100 euro (cu 8.022 euro și 34,8%) în Austria; de la 21.359 la 30.000 euro (cu 8.641 euro și 40,5%) în Belgia; de la 4.652 la 11.100 euro (cu 6.348 euro și 138,6%) în Republica Cehă; de la 27.567 la 40.500 euro (cu 12.933 euro și 46,9%) în Danemarca; de la 19.727 la 31.700 euro (cu 11.973 euro și 60,7%) în Finlanda; de la 21.244 la 28.400 euro (cu 7.156 euro și 33,7%) în Franța; de la 23.467 la 28.200 euro (cu 4.733 euro și 20,2%) în Germania; de la 16.022 la 41.100 euro (cu 25.078 euro și 156,6%) în Irlanda; de la 17.289 la 25.100 euro (cu 7.811 euro și 45,2%) în Italia; de la 39.025 la 71.600 euro (cu 32.575 euro și 156,3%) în Luxemburg; de la 21.185 la 32.700 euro (cu 11.515 euro și 54,4%) în Olanda; de la 3.185 la 7.100 euro (cu 3.915 euro și 122,9%) în Polonia; de la 15.992 la 31.500 euro (cu 15.508 euro și 97,0%) în Regatul Unit; de la 1.464 la 4.529 euro (cu 3.065 euro și 209,4%) în România; de la 12.478 la 22.300 euro (cu 9.822 euro și 78,7%) în Spania; de la 24.322 la 33.700 euro (cu 9.378 euro și

38,6%) în Suedia; de la 3.533 la 8.900 euro (cu 5.367 euro și 151,9%) în Ungaria; de la 33.771 și 40.900 euro (cu 7.129 euro și 21,1%) în Elveția; de la 28.940 la 27.293 euro (cu -1.647 euro și -5,7%) în Japonia; de la 23.191 la 35.143 euro (cu 11.952 euro și 51,6%) în Statele Unite ale Americii; de la 28.539 la 57.400 euro (cu 28.861 euro și 101,2%) în Norvegia.

După nivelul PIB/locuitor, cele 32 de țări analizate pot fi grupate în următoarele categorii de disparități și diferențe între țări cu privire la nivelul dezvoltării lor economice: **1. State care au realizat peste 50.000 euro PIB/locuitor:** Luxemburg (71.600 euro), Norvegia (57.400 euro); **2. State care au realizat 40.000–50.000 euro PIB/locuitor:** Danemarca (40.500 euro), Irlanda (41.100 euro); Elveția (40.900 euro); **3. State care au realizat 30.000–40.000 euro PIB/locuitor:** Austria (31.100 euro), Belgia (30.000 euro), Finlanda (31.700 euro), Olanda (32.700 euro), Regatul Unit (31.500 euro), Suedia (33.700 euro), SUA (35.143 euro); **4. State care au realizat 20.000–30.000 euro PIB/locuitor:** Franța (28.400 euro), Germania (28.200 euro), Italia (25.100 euro), Spania (22.300 euro), Japonia (27.293 euro); **5. State care au realizat 10.000–20.000 euro PIB/locuitor:** Republica Cehă (11.100 euro), Grecia (19.300 euro), Portugalia (14.700 euro), Slovenia (15.200 euro), Cipru (18.900 euro), Malta (12.400 euro); **6. State care au realizat 5.000–10.000 euro PIB/locuitor:** Estonia (9.800 euro), Letonia (7.100 euro), Lituania (7.000 euro), Polonia (7.100 euro), Slovacia (8.200 euro), Ungaria (8.900 euro); **7. State care au realizat 3.000–5.000 euro PIB/locuitor:** Bulgaria (3.000 euro), România (4.529 euro).

UE=27 state (23.321 euro) și UE=15 state (27.913 euro) se încadrează în categoria statelor care au realizat între 20.000–30.000 euro PIB/locuitor. Cu o medie de 7.150 euro PIB/locuitor, UE=12 state recent intrate în UE se încadrează în categoria statelor care au realizat 5.000–10.000 euro PIB/locuitor.

Statele cu niveluri mai reduse ale PIB/locuitor, îndeosebi cele până la 10.000 euro, desfășoară procese de transformare, dezvoltare și compatibilizare a economiei față de evoluția statelor avansate, astfel că în timp se vor atenua disparitățile existente în prezent în raport cu acestea.

Așa cum s-a mai spus, economia internă a unei țări sau a unui grup de țări devine tot mai dependentă de piață internațională. Fiecare țară și grup de țări își lărgeste și urmărește sporirea eficienței relațiilor ei economice externe. În contextul extinderii legăturilor și interdependențelor economice dintre state, optimizarea raporturilor dintre importuri și exporturi a devenit o necesitate și prioritate de maximă însemnătate pentru o economie națională.

Analiza pe țări și grupe de țări a importurilor și exporturilor de bunuri și servicii ne permite să evidențiem unele trăsături și tendințe ale comerțului internațional contemporan.

În primul rând, caracteristica generală și tendința fundamentală care se manifestă cu continuitate o reprezintă creșterea volumului și eficienței importurilor și exporturilor de bunuri și servicii, creștere care devansează de regulă dinamica produsului intern brut și a resurselor totale de bunuri și servicii⁷.

În cadrul creșterii absolute a volumului importurilor și exporturilor, în unele state valoarea exporturilor de bunuri și servicii devansează valoarea importurilor, se realizează exporturi nete care contribuie la creșterea produsului intern brut. În această situație se află Belgia, Danemarca, Finlanda, Germania, Irlanda, Olanda, Suedia, Elveția, Japonia și Norvegia.

În alte state se realizează importuri nete, dar cu efecte nefavorabile, pe termen lung, asupra creșterii economice și asupra resurselor valutare. În această situație sunt: Austria, Bulgaria, Franța, Grecia, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Ungaria, Statele Unite ale Americii, Turcia. De aceea, apreciem că teza creșterii importurilor de bunuri și servicii de către țările aflate în curs de dezvoltare este o frână în calea atenuării decalajelor față de statele avansate.

În majoritatea statelor analizate, se manifestă o tendință puternică de creștere a raționalității, calității și eficienței bunurilor și serviciilor care fac obiectul comerțului internațional, scop în care se fac mari eforturi investiționale și de concepție, menite a dezvolta și adapta sistemul economic la cerințele evoluției pieței internaționale. Uzura fizică și îndeosebi morală care însoțește producția de bunuri și servicii obligă și implică unitățile economice, zonele teritoriale și regionale, economia în ansamblu – să asimileze și să înnoiască produsele, serviciile și tehnologiile, să realizeze noi structuri de fabricație și comercializare.

În ultimele decenii, s-a manifestat o tendință de creștere a volumului și ponderii serviciilor în PIB și implicit în exporturi și importuri⁸. În anul 2005, contribuția serviciilor la formarea produsului intern brut a fost de 71,1% în UE=27; de 71,6% în UE=15; de 68,7% în Austria; de 75,0% în Belgia; de 60,0% în Bulgaria; de 59,4% în Republica Cehă; de 76,7% în Cipru; de 73,6% în Danemarca; de 66,6% în Estonia; de 67,5% în Finlanda; de 76,9% în Franța; de 69,5% în Germania; de 74,0% în Grecia; de 59,9% în Irlanda; de 70,9% Italia; de 73,8% în Letonia; de 60,8% în Lituania; de 83,3% în Luxemburg; de 74,2% în Malta; de 73,5% în Olanda; de 64,6% în Polonia; de 72,5% în Portugalia; de 73,0%

⁷ Pentru mai multe detalii, a se vedea, de pildă: The Worldwatch Institute, *Semne vitale 2002. Tendințe care dau contur viitorului nostru comun*, București, Edit. Tehnică, 2002, p. 55–60 și 93–95; Laurențiu Popescu, *Dinamica produsului intern brut și a comerțului internațional în statele dezvoltate*, „Probleme actuale ale gândirii științei și practicii economico-sociale”, vol. VII, Cluj-Napoca, Edit. Ecoexpert, 2004, p. 86–105.

⁸ Vezi, în detaliu: Gianini Orio, Stahel R. Walter, *Limitele certitudinii*, București, Edit. Edimpres – Camiro, 1996; Gheorghe Postelnicu, Cătălin Postelnicu, *Globalizarea economiei*, București, Edit. Economică, 2000; Laurențiu Popescu, *Conținutul și semnificația evoluției serviciilor în economie*, „Probleme actuale ale gândirii, științei și practicii economico-sociale”, vol. X, Cluj-Napoca, Edit. Risoprint, 2007, p. 113–151.

în Regatul Unit; de 54,9% în România; de 67,2% în Slovacia; de 62,5% în Slovenia; de 66,7% în Spania; de 70,7% în Suedia; de 65,0% în Ungaria; de 72,6% în Elveția; de 68,2% în Japonia; de 56,1% în Norvegia; de 77,0% în Statele Unite ale Americii; de 59,1% în Turcia.

Ca urmare a preocupărilor constante de creștere a *produsului intern brut* și a *importurilor și exporturilor* s-au înregistrat și continuă să se înregistreze creșteri însemnate ale resurselor totale de bunuri și servicii ale fiecărei țări și grup de țări.

În dinamică, economia și societatea modernă produc și consumă o masă de bunuri și servicii tot mai mare, cu structuri și calități îmbunătățite, pentru a acoperi cererea reală și solvabilă aflate în creștere și diversificare. Creșterea cererii de bunuri și servicii pentru acoperirea necesităților de consum, dezvoltare și exporturi implică, de regulă, o suprasolicitare a mediului natural – în direcția extragerii unui volum sporit de resurse naturale (uneori peste potențialul exploatabil) –, a sistemului economic, a capitalului tehnic și a resurselor umane – în direcția asimilării și perfecționării produselor și serviciilor, înnoirii tehnologiilor de fabricație, extinderii relațiilor economice dintre state și implicit a relațiilor științifice, tehnice, culturale, social-politice și de mediu natural și ecologic.

Economia contemporană se află în mișcare și permanentă schimbare în vederea obținerii în dinamică a capacității și competitivității realizării eficiente a bunurilor și serviciilor necesare dezvoltării social-umane. Ea tinde spre regionalizare și globalizare. Nicio economie națională nu se poate dezvolta și menține în condiții de competitivitate și prosperitate fără un puternic progres al sistemului economico-social intern și încadrarea lui eficientă în mediul internațional regional și global.

4. CONCLUZII

Constatările noastre se bazează pe date statistice privind fiecare an (în număr de 11) cuprins în intervalul 1996–2006. Pentru a reda însă câteva caracteristici și tendințe esențiale și durabile ale dezvoltării economice, în *tabelul 2* am comunicat doar câteva date pentru anii 1996, 2000 și 2006, iar ca termeni extremi de referință am invocat mai mult anii 1996 și 2006. Din aceste date, numai o parte sunt cuprinse în sistemul statistic oficial. În rest, ele rezultă din calcule menite a oferi cititorului interesat o bază mai amplă de analiză, previziune și management curent și strategic a ceea ce ne interesează sau ar trebui să ne intereseze aproape pe toți – sursele și resursele de bunuri și servicii, temelia a existenței noastre biologice și sociale, a luptei politice tot mai aprige pentru ele.

Cele arătate mai sus sunt departe de a epuiza complexitatea subiectului abordat. Pentru așa ceva e nevoie de preocupări îndelungate din partea mai multor specialiști din varii domenii ale teoriei și practicii sociale.